

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Μαρία Βερυκίου | Χρήστος Γκίκας | Ελένη Καβουριάδου
Μαρία Κουτσοκέρα | Μαρία Παπαϊωάννου | Γιούλη Χρήστου

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Η Γλώσσα μου

Τετράδιο εργασιών

ΠΡΩΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Η Γλώσσα μου

Τετράδιο εργασιών

ΠΡΩΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης

Συντονιστής / Αξιολογητής

Χρήστος Βιδάκης

Εν ενεργεία εκπαιδευτικός

Αξιολογήτρια

Μάρθα Χριστοπούλου

Εν ενεργεία εκπαιδευτικός

Αξιολογητής

Ιωάννης Λαζαρίδης

Εν ενεργεία εκπαιδευτικός

Τεχνικός Εμπειρογνώμονας

Σαράντης Τούλης

Πτυχιούχος Πληροφορικής

Επικουρικός Εμπειρογνώμονας

Νικόλαος Αντζόπουλος

Διπλωματούχος τεχνολογίας γραφικών τεχνών

**Υπεύθυνη Διδακτικού Πακέτου
για το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής**

Παναγιώτα Μίνη

Σύμβουλος Β΄ ΙΕΠ

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ 6010165 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σπυρίδων Δουκάκης

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Υπεύθυνος Πράξης

Διονύσιος Μουρελάτος

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αναπληρωτής Υπεύθυνος Πράξης

Στυλιανός Μαυρατζάς

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**«Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
και το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Μαρία Βερυκίου | Χρήστος Γκίκας | Ελένη Καβουριάδου
Μαρία Κουτσοκέρα | Μαρία Παπαϊωάννου | Γιούλη Χρήστου

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Η Γλώσσα μου

Τετράδιο εργασιών

ΠΡΩΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΗ
ΟΜΑΔΑ

Μαρία Βερυκίου, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΕ 70), ΒΑ Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό, Μετ Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Ατόμων με Προβλήματα Προφορικού και Γραπτού Λόγου

Χρήστος Γκίκας, Εκπαιδευτικός Πληροφορικής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, MSc Ηλεκτρονικής και Ραδιοηλεκτρολογίας ΕΚΠΑ

Ελένη Καβουριάδου, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΕ 70)

Μαρία Κουτσοκέρα, Εκπαιδευτικός ΠΕ 70, MSc Στρατηγικές Διαχείρισης Περιβάλλοντος-Καταστροφών-Κρίσεων, υποψήφια Διδάκτωρ του Παιδαγωγικού Τμήματος, Πανεπιστημίου Αιγαίου

Μαρία Παπαϊωάννου, Σύμβουλος Εκπαίδευσης ΠΕ70

Β΄ Αθήνας, Καθηγήτρια – Σύμβουλος του ΕΑΠ, ΜΑ Ανάπτυξη Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, PhD Εκπαιδευτική Διοίκηση

Γιούλη Χρήστου, Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΕ70.50), MSc Ειδική Εκπαίδευση

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Μαρία Παπαϊωάννου

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΕΚΔΟΣΗΣ

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Σίνος Γκιώκας, Φυσικός

Τέτη Παλαιοθοδώρου, Φιλολόγος

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΝΤΥΠΟΥ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

ΜΑΚΕΤΑ - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

Έφη Κοκκινάκη

Μαρία Παπαδάκη, Γραφικές τέχνες

Μαρία Παπαδάκη, Γραφικές τέχνες

Μαρία Παπαδάκη, Γραφικές τέχνες

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΣΥΛΛΗΨΗ – ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΨΗΦΙΑΚΩΝ

ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

Συγγραφική ομάδα

Χρήστος Γκίκας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1η ΕΝΟΤΗΤΑ

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

A. Πρώτη μέρα στο σχολείο	6
B. Εγώ και η οικογένειά μου	12
Γ. Παίζοντας με τους φίλους μου	17
Δ. Επαναληπτική ενότητα	21

2η ΕΝΟΤΗΤΑ

Η ΣΧΕΣΗ ΜΟΥ ΜΕ ΤΑ ΖΩΑ

A. Υιοθετώ ένα αδέσποτο.....	23
B. Σκύλοι βοηθοί	28
Γ. Ζώα και φυσικές καταστροφές.....	33
Δ. Επαναληπτική ενότητα	38

3η ΕΝΟΤΗΤΑ

ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

A. Επέτειος της 28ης Οκτωβρίου.....	43
B. Επέτειος Πολυτεχνείου	48
Γ. Χριστούγεννα.....	53
Δ. Επαναληπτική ενότητα	58

4η ΕΝΟΤΗΤΑ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

A. Ελληνική μυθολογία.....	61
B. Αιγυπτιακή μυθολογία	66
Γ. Σκανδιναβική μυθολογία.....	73
Δ. Επαναληπτική ενότητα	79

1η ΕΝΟΤΗΤΑ
ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

A. Πρώτη μέρα στο σχολείο

Σε αυτή την ενότητα
θα μάθεις:

- Να συλλαβίζεις πολυσύλλαβες λέξεις με δύο και τρία σύμφωνα.
- Να τονίζεις πολυσύλλαβες λέξεις.
- Να ξεχωρίζεις πότε μία λέξη παίρνει δύο τόνους.

ΑΣΚΗΣΗ 1 Χώρισε τις παρακάτω λέξεις σε συλλαβές.

α) ντροπή

β) αγκαλιά

γ) καρπούζια

δ) μπράβο

ε) ευτυχισμένος

στ) δακρύζω

α)

β)

γ)

δ)

ε)

στ)

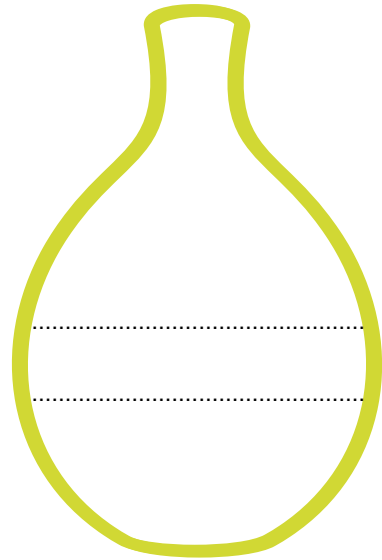
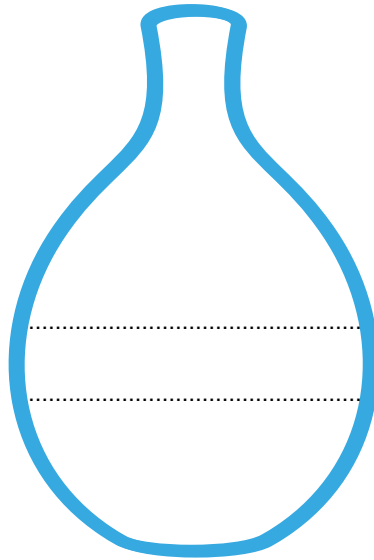
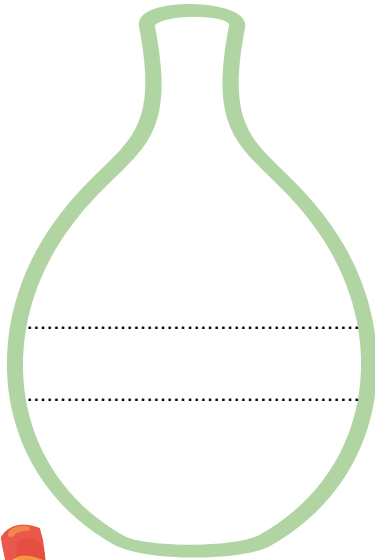
ΑΣΚΗΣΗ 2

Και τώρα βάλε την κάθε λέξη που συλλάβισες στο βάζο της.

ΔΙΣΥΛΛΑΒΕΣ

ΤΡΙΣΥΛΛΑΒΕΣ

ΠΟΛΥΣΥΛΛΑΒΕΣ

ΠΡΟΠΑΡΑΛΗΓΟΥΣΑ

ΠΑΡΑΛΗΓΟΥΣΑ

ΛΗΓΟΥΣΑ

Μπαίνω πάντα πριν από τη λήγουσα
και με λένε παραλήγουσα.Θα με βρεις πριν από την
παραλήγουσα και με
λένε προπαραλήγουσα.Είμαι η τελευταία
συλλαβή και με λένε
λήγουσα.

συ - χκί - νη - ση

Ξέρεις γιατί κρατάνε από ένα μολύβι; Γιατί μόνο σε αυτές τις συλλαβές μπορεί να μπει **τόνος**. Και μάλιστα, έχουν και ένα μυστικό που θα μοιραστούν μαζί σας:

Οι λέξεις που τονίζονται στην προπαραλήγουσα, αν μετά ακολουθεί **μου, σου, του, μας, σας, τους**, τότε θα πάρουν και άλλον έναν τόνο στη λήγουσα.

Π.χ. ο γάιδαρός μου, η ανακοίνωσή της, το ποδήλατό μου

ΑΣΚΗΣΗ 3

Γράψε τις παρακάτω προτάσεις με **μικρά (πεζά)** γράμματα και φυσικά... μην ξεχάσεις τους τόνους!

- ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΓΙΝΩ ΑΣΤΡΟΝΑΥΤΗΣ.

.....

- ΕΧΩ ΜΕΓΑΛΗ ΧΑΡΑ ΓΙΑΤΙ Η ΑΝΝΑ ΜΕ ΚΑΛΕΣΕ ΣΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ ΤΗΣ.

.....

.....

ΑΣΚΗΣΗ 4

Μπορείς να βρεις τα γράμματα που λείπουν;

			Ε	Π	Ο	Μ	Α	Ι
Α			Ε	Τ	Α			
Ο	Μ	Ω	Σ					
Κ	Α	Τ	Α	Φ	Ε			Ω
Κ	Α	Ι						
Τ	Ο							
Ξ	Ε	Π	Ε			Α	Ω	
Χ	Ω	Ρ	Ι	Σ				
			Ι	Ν	Ι	Α		

Γ	Κ	Ρ
Ν	Τ	Ρ
Ρ	Ν	
Ρ	Ν	
Ρ	Κ	

Ρ Χ Η Ο Υ Ν Τ Ζ Ε

ΑΣΚΗΣΗ 5 Γράψε με τη σειρά τις λέξεις της προηγούμενης άσκησης με πεζά γράμματα και τόνους.

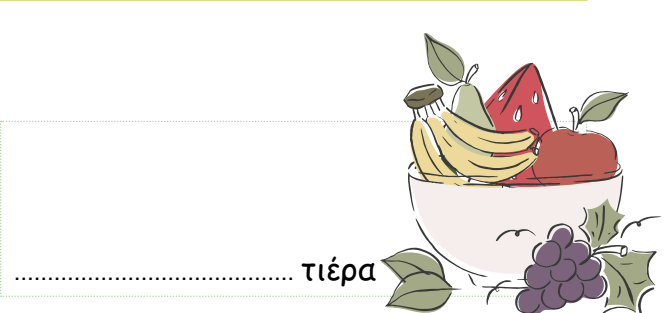
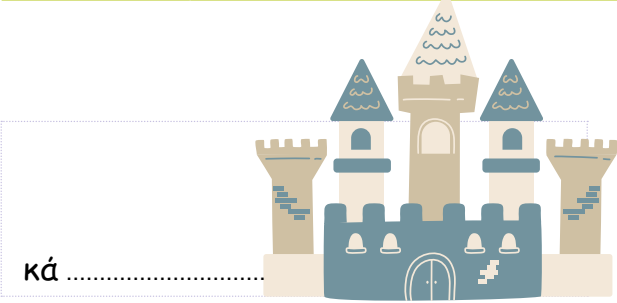
.....

.....

.....

.....

ΑΣΚΗΣΗ 6 Δες τις εικόνες και συμπλήρωσε το κομμάτι της λέξης που λείπει.

ΑΣΚΗΣΗ 7 Σάρωσε για να συμπληρώσεις κι άλλες λέξεις.

ΑΣΚΗΣΗ 8

Ζευγάρια αντίστροφων λέξεων: βάλε τη συλλαβή «ξε» μπροστά από κάθε λέξη και φτιάξε ζευγάρια αντίστροφων λέξεων, όπως στο παράδειγμα.

ριζώνω - **ξεριζώνω**

κλειδώνω -

κουμπώνω -

πλένω -

σκονίζω -

ΑΣΚΗΣΗ 9

Τώρα φτιάξε αντίστροφες λέξεις, αφαιρώντας το «ξε», όπως στο παράδειγμα.

ξεκολλάω - **κολλάω**

ξεκουράζομαι -

ξετυλίγω -

ξεδιψάω -

ΑΣΚΗΣΗ 10

Συμπλήρωσε τα κενά διαλέγοντας τη σωστή λέξη από το πλαίσιο και βάλε την, όπου χρειάζεται, στον κατάλληλο τύπο.

ντροπή ντρέπομαι ντροπαλός ντροπιαστικός
καταντράπηκα αδιάντροπος

- α) Ο Γιώργος είναι ένα παιδί.
- β) Κοκκίνισε από την του.
- γ) Δεν να μιλάω σε παιδιά που δεν γνωρίζω.
- δ) Έχυσα κατά λάθος το νερό της και
- ε) Ο τρόπος που μας μίλησε ήταν πολύ
- στ) Μη γίνεσαι και φέρσου καλύτερα.

ΑΣΚΗΣΗ 11 Γράψε τις φράσεις με **μικρά (πεζά)** γράμματα και μάθε να τις γράφεις σωστά.

- ΜΟΥ ΑΡΕΣΕΙ ΝΑ ΕΚΦΡΑΖΩ ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΜΟΥ ΣΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΜΟΥ.

.....

.....

.....

- ΕΧΩ ΣΤΟΛΙΣΕΙ ΤΟ ΔΩΜΑΤΙΟ ΜΟΥ ΜΕ ΤΙΣ ΖΩΓΡΑΦΙΕΣ ΜΟΥ.

.....

.....

.....

ΑΣΚΗΣΗ 12 Σάρωσε για να βρεις τις σωστές συλλαβές.

	Πολύ 	Λίγο 	Καθόλου
Σε αυτή την ενότητα έμαθα:			
Να συλλαβίζω πολυσύλλαβες λέξεις με δύο και τρία σύμφωνα.			
Να τονίζω πολυσύλλαβες λέξεις.			
Να γνωρίζω πότε μία λέξη παίρνει δύο τόνους.			

1η ΕΝΟΤΗΤΑ
ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

Β. Εγώ και η οικογένειά μου

Σε αυτή την ενότητα
θα μάθεις:

- Πότε βάζεις διαλυτικά.
- Να βρίσκεις τα μέρη μίας πρότασης (Υ-Ρ-Α) απαντώντας στο «ποιος» (υποκείμενο) και στο «τι» (αντικείμενο).
- Να βρίσκεις τη ρίμα σε ένα ποίημα.

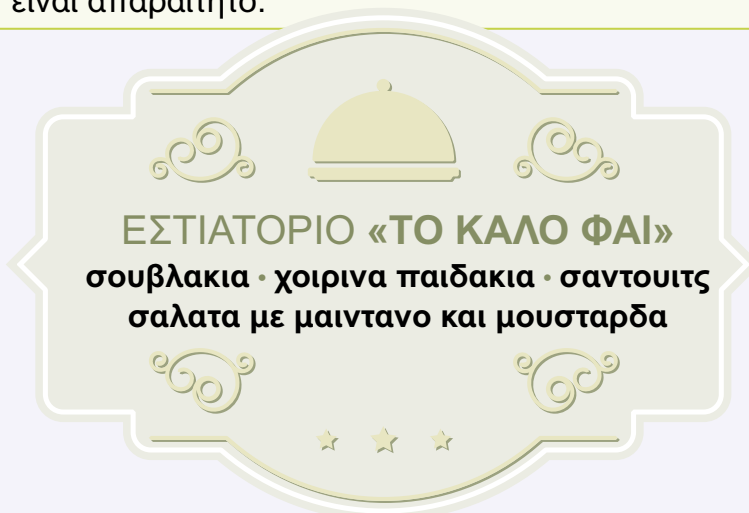
Τα διαλυτικά (¨)

Ξέρουμε ότι τα **αι, ει οι, ου** διαβάζονται μαζί σαν **μια φωνή**. Δύο σημαδάκια σαν ματάκια (¨) μπαίνουν πάνω από το **ι** και το **υ** όταν θέλουμε να διαβαστούν **ξεχωριστά**. Τα σημαδάκια αυτά ονομάζονται **διαλυτικά** και μπαίνουν μόνο όταν **δεν μπορούμε να δείξουμε με άλλον τρόπο ότι τα δύο φωνήεντα πρέπει να διαβαστούν ξεχωριστά**.

αι	οι	ει	ου
αι¨	οι¨	ει¨	ου¨

ΑΣΚΗΣΗ 1

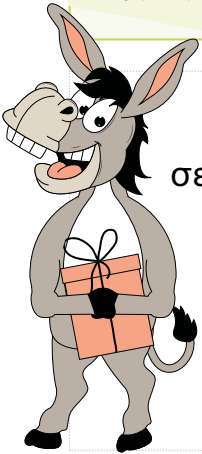
Η ταμπέλα χρειάζεται διόρθωση. Βάλε τόνους και διαλυτικά όπου είναι απαραίτητο.

ΑΣΚΗΣΗ 2

Ξεχάσαμε να βάλουμε τόνους και διαλυτικά. Μπορείς να τους βάλεις εσύ; Ευχαριστούμε!

Αγαπητη νεραιδα του δασους,
σε προσκαλουμε στα πρωτα γενεθλια του μικρου μας γαιδουριου,
στις 12 Μαιου, στις 7, στο λιβαδι της γαιδουροχωρας.

Ειναι καλεσμένες κι ολες οι νεραιδουλες σου.

Σας περιμενουμε!

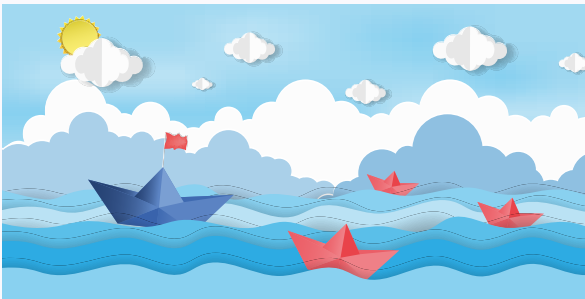
Ο κυριος Γαιδαρος

Η ρίμα

Όταν θέλω ρίμα
μέσα σ' ένα ποίημα,
φροντίζω η τελευταία συλλαβή σε κάθε στίχο
με κάποια απ' τις επόμενες να 'χει τον ίδιο ήχο.

ΑΣΚΗΣΗ 3

Κύκλωσε την τελευταία συλλαβή σε κάθε στίχο για να βρεις τη ρίμα του ποιήματος.

- α) Στα κύματα
Με τόσα συναισθήματα,
λες κι είσαι μες στα κύματα,
βαρκούλα που όλο ψάχνει
ένα ασφαλές λιμάνι.

Συγγραφική ομάδα

- β) Σε γυάλινο μπουκάλι
μήνυμα σου 'χω βάλει:
«Μη νιώθεις σαν τον ναυαγό.
Όπως εσύ νιώθω κι εγώ!».

ΑΣΚΗΣΗ 4

Σκάρωσε κι εσύ τα δικά σου στιχάκια με ρίμα για να εκφράσεις τα συναισθήματά σου. Κάνε μια πρώτη προσπάθεια εδώ.

ΑΓΑΠΗ

ΘΥΜΟΣ

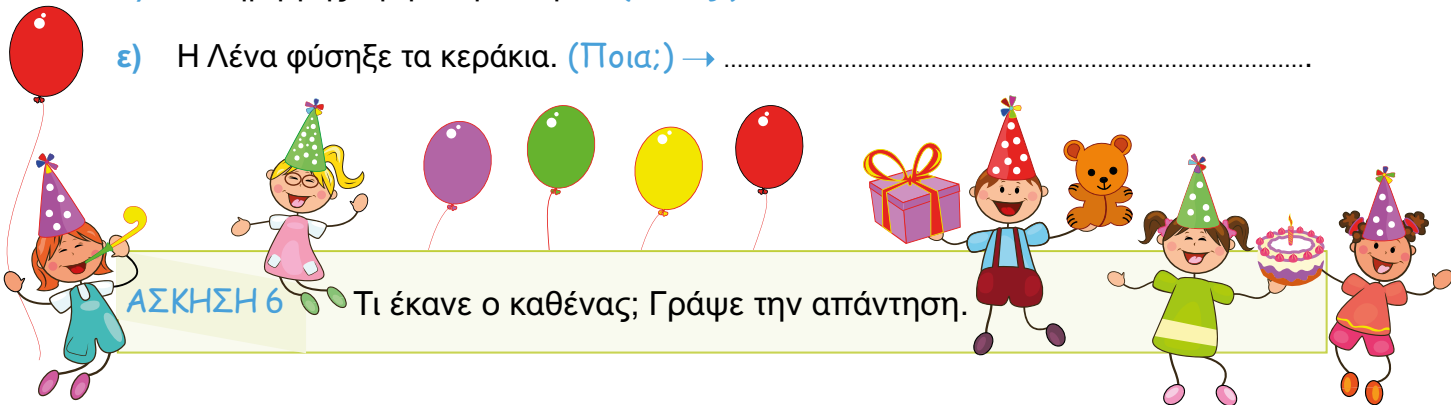

<p>α) Θέλω να σου πω
πόσο σ'</p> <p>β) Στην καρδιά μου εσένα κλείνω
και να βγεις δεν σε</p> | <p>α) Είμαι αναστατωμένος
γιατί είμαι</p> <p>β) Λες κι ακούω κεραυνό
να πέφτει απ' τον</p> |
|---|--|

ΑΣΚΗΣΗ 5

Ποιος το έκανε; Γράψε την απάντηση.

- α)** Ο Μάρκος κουβάλησε τα πακέτα. (Ποιος;) → Ο Μάρκος
- β)** Η Άννα και η Χαρά στόλισαν το δωμάτιο. (Ποιοι;) →
- γ)** Ο Αλέκος έβαλε μουσική. (Ποιος;) →
- δ)** Ο Δημήτρης έφερε την τούρτα. (Ποιος;) →
- ε)** Η Λένα φύσηξε τα κεράκια. (Ποια;) →

ΑΣΚΗΣΗ 6

Τι έκανε ο καθένας; Γράψε την απάντηση.

- α)** Ο Μάρκος κουβάλησε τα πακέτα. (Τι έκανε;) → Κουβάλησε τα πακέτα.
- β)** Η Άννα και η Χαρά στόλισαν το δωμάτιο. (Τι έκαναν;) →
- γ)** Ο Αλέκος έβαλε μουσική. (Τι έκανε;) →
- δ)** Ο Δημήτρης έφερε την τούρτα. (Τι έκανε;) →
- ε)** Η Λένα φύσηξε τα κεράκια. (Τι έκανε;) →

ΑΣΚΗΣΗ 11 Βάλε **τόνους** και **διαλυτικά** στις παρακάτω προτάσεις.

- α) Ο καφες μπορεί να προκαλεσει αυπνια.
- β) Η αυλη ελαμπε από καθαριότητα.
- γ) Το τετραδιο μου εχει πενηντα φυλλα.
- δ) Η αιθουσα μας είναι μεγαλη.
- ε) Το αλογο του ειχε κουρασει απο το τρεξιμο.

ΑΣΚΗΣΗ 12 Γράψε την πρόταση με μικρά και μάθε να τη γράφεις σωστά.

ΚΑΘΕ ΠΡΩΣΙ ΤΑΪΖΩ ΤΑ ΠΟΥΛΙΑ ΜΕ ΨΙΧΟΥΛΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΟΥΛΟΥΡΙ ΜΟΥ.

.....

.....

ΑΣΚΗΣΗ 13 Σάρωσε για να βρεις τις σωστές λέξεις.

	Πολύ 	Λίγο 	Καθόλου
Σε αυτή την ενότητα έμαθα:			
Πότε βάζω διαλυτικά.			
Να βρίσκω τα μέρη μίας πρότασης ρωτώντας «ποιος» (υποκείμενο) και «τι» (αντικείμενο).			
Να βρίσκω τη ρίμα σε ένα ποίημα.			
Πότε βάζεις τελικό -v.			

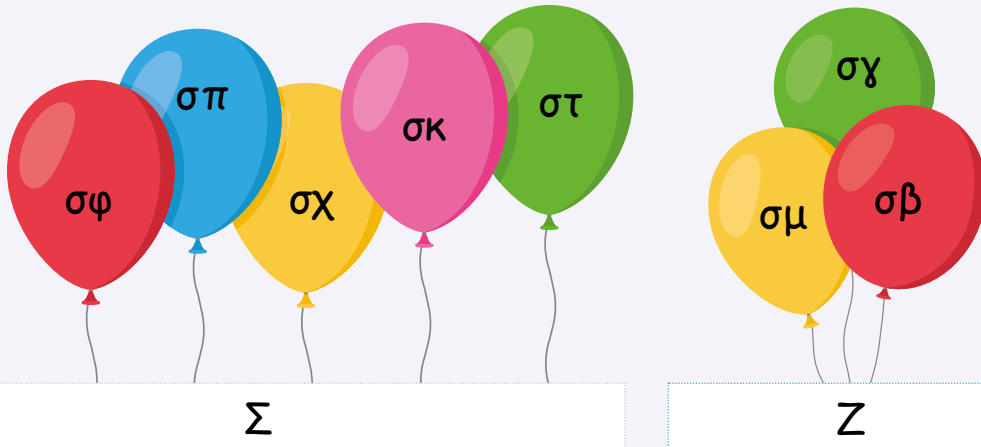

Γ. Παίζοντας με τους φίλους μου

Σε αυτή την ενότητα
θα μάθεις:

- Πότε το «σ» ακούγεται «ζ».
- Να ξεχωρίζεις το «ευ» («εβ» και «εφ») από το «αυ» («αβ» και «αφ»).
- Να εντοπίζεις πού μεταφέρεται η ενέργεια σε μία λέξη.

ΑΣΚΗΣΗ 1

Βάλε ✓ σε όλες λέξεις ακούς τον ήχο -ζ-.

στεφάνι	
σβέρκος	
σταματώ	
σμαράγδι	
σπόρος	
σμίγω	
σχολείο	
σγουρά	
ασβέστης	
στόμα	

σμήνος	
σφυρίζω	
σφιχτός	
σβήνω	
κόσμημα	
στρώμα	
σπίτι	
ασβός	
σβούρα	
σπάγγος	

β

φ

ΑΣΚΗΣΗ 2 Γράψε τις παρακάτω λέξεις στη σωστή στήλη.

ευγενικός ευτυχία θησαυρός αυτοκίνητο ναύτης ρεύμα
ευχαριστώ κουρεύω αυλή θαύμα αύξηση αυχέννας παύση

Ακούγεται -β-

Ακούγεται -φ-

ΑΣΚΗΣΗ 3 Σάρωσε για να παίξεις με τις λέξεις.

ΑΣΚΗΣΗ 4 Υπογράμμισε σε κάθε πρόταση τη λέξη που απαντά στις ερωτήσεις.

α) Η Μαρία χτενίζει τα μαλλιά της.
Τι χτενίζει η Μαρία;

β) Τα παιδιά βάφουν τον τοίχο.
Τι βάφουν τα παιδιά;

γ) Ο Νίκος πλένει τον σκύλο.
Τι πλένει ο Νίκος;

ΑΣΚΗΣΗ 5

Υπογράμμισε τις λέξεις που δείχνουν ότι κάποιος κάνει ή παθαίνει κάτι. Ύστερα ρώτα ποιος κάνει αυτό που λέει το ρήμα.

- α) Ο ήλιος λάμπει.
- β) Τα δελφίνια κολυμπούν.
- γ) Το μωρό κοιμάται.
- δ) Η γιαγιά χαμογελάει.

ΑΣΚΗΣΗ 6

Σάρωσε για να συμπληρώσεις τις εκφράσεις.

ΑΣΚΗΣΗ 7

Αντιστοίχισε τις φράσεις.

Έμαθα ότι αρρώστησες.	■	■	Περασμένα, ξεχασμένα!
Δεν χρειάζεται να μου ζητάς συγγνώμη.	■	■	Περαστικά!
Γίνεται πάντα αυτό που θέλει εκείνη.	■	■	Περνάει το δικό της.

ΑΣΚΗΣΗ 8

Κύκλωσε τη σωστή ερμηνεία της λέξης «σκοπός».

- Τραγουδήσαμε έναν παλιό σκοπό.
 - α) μελωδία
 - β) ποίημα
- Δεν είχα σκοπό να σε προσβάλω.
 - α) λόγο
 - β) πρόθεση
- Έβαλα σκοπό να καταφέρω να μάθω γαλλικά.
 - α) στόχο
 - β) επιτυχία
- Κάθισα σκοπός στην πόρτα για να μην μπει κανείς στο δωμάτιο.
 - α) φρουρός
 - β) καρέκλα

τη(ν): χάνεται
το «ν» όταν η επόμενη
λέξη αρχίζει από σύμφωνο
(εξαιρούνται τα κ, π, τ, μπ,
ντ, γκ, τσ, τζ, ξ, ψ)

τον:
σταθερό
το «ν» πάντα.

ΑΣΚΗΣΗ 9 Σβήσε όποια «ν» δεν χρειάζονται.

Ήταν μια όμορφη μέρα. Η Μαρία άνοιξε την κουρτίνα και άφησε τον ήλιο να μπει στο δωμάτιο. Έβγαλε την γάτα στην αυλή και πήγε να καλημερίσει τον γείτονα και την γειτόνισσά της. Τους βρήκε να πίνουν τον καφέ τους στην βεράντα. Την είδαν και την χαιρέτησαν από μακριά κουνώντας το χέρι.

ΑΣΚΗΣΗ 10 Βάλε «ν» όπου χρειάζεται και μάθε να γράφεις σωστά τις προτάσεις.

Είδα τ..... φίλη μου, τ..... Άννα. Ήταν με τ..... αδελφό της τ..... Μάνο και τ..... ξαδέλφη της τ..... Τζένη. Κρατούσε αγκαλιά τ..... γάτα της τ..... Κατίνα.

	Πολύ 	Λίγο 	Καθόλου
Σε αυτή την ενότητα έμαθα:			
Πότε το «σ» ακούγεται «ζ».			
Να ξεχωρίζω το «ευ» («εβ», «εφ») από το «αυ» («αβ», «αφ»).			
Να βρίσκω αν η ενέργεια του ρήματος μεταφέρεται σε μία λέξη της πρότασης.			

1η ΕΝΟΤΗΤΑ
ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΜΠΛΕΓΜΕΝΑ, ΜΠΕΡΔΕΜΕΝΑ
ΚΑΙ ΠΟΛΛΑ... ΜΕ Τ' ΟΝΟΜΑ ΤΟΥΣ ΦΩΝΑΞΕ ΤΑ ΚΑΙ
ΘΑ ΜΠΟΥΝΕ ΣΤΗ ΣΕΙΡΑ: **ΧΑΡΑ**, **ΛΥΠΗ**, **ΘΥΜΟΣ**,
ΦΟΒΟΣ, **ΑΓΑΠΗ**, **ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ**,
ΖΗΛΙΑ, **ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ**

Δ. Επαναληπτική
ενότητα

ΑΣΚΗΣΗ 1

Αντίγραψε την παραπάνω πινακίδα βάζοντας πεζά γράμματα και τόνους.

.....

.....

.....

.....

ΑΣΚΗΣΗ 2

Σάρωσε για να ξεχωρίσεις τις λέξεις.

ΑΣΚΗΣΗ 3

Βάλε διαλυτικά και τόνους στις παρακάτω λέξεις.

αυπνια

κοροιδευω

νεραιδουλα

γαιδουρι

φαι

καικι

αιτος

ευρωπαϊκο

μαιντανος

λαικη

ΑΣΚΗΣΗ 4

Σάρωσε για να βρεις τη ρίμα στο ποίημα του Οδυσσέα Ελύτη «Το κοχύλι».

ΑΣΚΗΣΗ 5

Σάρωσε για να βρεις το σωστό.

ΑΣΚΗΣΗ 6

Συμπλήρωσε τις προτάσεις με τις λέξεις από το πλαίσιο. Γράψε με κεφαλαίο όπου χρειάζεται.

πέρασα, περαστικά, ντροπαλή, σκοπεύω, πετάγεσαι, πεταχτό, ξεδιψάσεις

- α) όμορφα στην εκδρομή.
- β) Έδωσε ένα φιλί στη μαμά του κι έφυγε.
- γ) να σε επισκεφτώ σύντομα.
- δ) Είναι πολύ κοπέλα.
- ε) Συνέχεια και με διακόπτες.
- στ) Εύχομαι και γρήγορα να επιστρέψεις στο σχολείο.
- ζ) Πιες λίγο νερό να

ΑΣΚΗΣΗ 7

Μαθαίνω και γράφω.

Δεν σε κοροϊδεύω, κρατάω την υπόσχεσή μου
κι έτσι δεν θα χάσεις την εμπιστοσύνη σου σε εμένα.

- α) Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

Δεν σε κορ ___ ___ δεύω, κρατάω την υπ ___ σχεσ ___ μου κι έτσι δεν θα χάσεις την
εμπ ___ στοσ ___ νη σου σε εμένα.

- β) Γράψε ξανά τις προτάσεις.

.....
.....

2η ΕΝΟΤΗΤΑ
Η ΣΧΕΣΗ ΜΟΥ ΜΕ ΤΑ ΖΩΑ

Α. Υιοθετώ ένα αδέσποτο

Σε αυτή την ενότητα
θα μάθεις:

- Να ξεχωρίζεις τις λέξεις σε μονοσύλλαβες, δισύλλαβες και τρισύλλαβες.
- Να συλλαβίζεις λέξεις με δύο και τρία σύμφωνα.
- Να συλλαβίζεις λέξεις με διφθόγγους.
- Να βάζεις λέξεις σε αλφαβητική σειρά.

ΑΣΚΗΣΗ 1

Μέτρησε και γράψε τις συλλαβές στις παρακάτω λέξεις.

γάτα	()
άμμος	()
γιος	()
γιαγιά	()
παγωνιά	()
ποιος	()
σχολείο	()
παίζω	()
βράδυ	()
δωμάτιο	()
θάλασσα	()
γατάκια	()

ΑΣΚΗΣΗ 2

Σάρωσε για να θυμηθείς τους κανόνες συλλαβισμού των λέξεων.

ΑΣΚΗΣΗ 3 Χώρισε σε συλλαβές τις παρακάτω λέξεις.

φτιάχνω: συντροφιά:
 αηδόνι: μπογιές:
 γράμμα: κάστρο:
 εχθρός: βοήθεια:
 χαρτόνια: βόδι:

ΑΣΚΗΣΗ 4 Σημείωσε ποιες λέξεις έχουν χωριστεί σε συλλαβές σωστά.

ΛΕΞΕΙΣ	✓	✗
πε - λαρ - γός		
α - δε - σπο - τά - κια		
υιο - θε - σία		
Στέ - λι - ος		
αλ - λε - ργί - α		
πα - γω - νιά		
βο - ή - θει - α		
χαρ - τό - νια		
ι - διο - κτή - της		
καλ - λι - τε - χνι - κά		

ΑΣΚΗΣΗ 5

Βάλε σε αλφαβητική σειρά τις λέξεις της άσκησης 4.

πελαργός, αδεσποτάκια, υιοθεσία, Στέλιος, αλλεργία, παγωνιά,
βοήθεια, χαρτόνια, ιδιοκτήτης, καλλιτεχνικά

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

ΑΣΚΗΣΗ 6

 Πώς ονομάζονται οι λέξεις ανάλογα με τον αριθμό των συλλαβών;
Δες το παράδειγμα.

Γη

Γη
1 συλλαβή
μονοσύλλαβη

γιαγιά

για - γιά

.....
.....

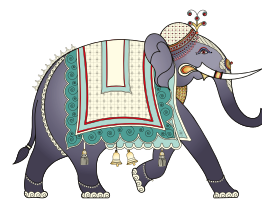
σχολείο

σχο - λεί - ο

.....
.....

ελέφαντας

ε - λέ - φα - ντας

.....
.....

ΑΣΚΗΣΗ 7

Γράψε τρεις λέξεις με τις αντίστοιχες συλλαβές σε κάθε στήλη.

μονοσύλλαβες	δισύλλαβες	τρिसύλλαβες	πολυσύλλαβες

ΑΣΚΗΣΗ 8 Βρες τι σημαίνει σε κάθε πρόταση η λέξη «αντιστέκομαι».

- Κανένας δεν μπορούσε **να αντισταθεί** στις λιχουδιές.
- α) εξουδετέρωση μίας επιθυμίας β) εξουδετέρωση μίας ενέργειας
- Οι στρατιώτες **αντιστάθηκαν** στα σύνορα και έδιωξαν τους εχθρούς.
- α) εξουδετέρωση μίας επιθυμίας β) εξουδετέρωση μίας ενέργειας

ΑΣΚΗΣΗ 9 Σάρωσε για να δεις κι άλλες προτάσεις.

ΑΣΚΗΣΗ 10 Διάγραψε τις προτάσεις στις οποίες οι λέξεις «βολεύω» και «βολεύομαι» χρησιμοποιούνται λάθος.

- α) Προσπαθώ να βολέψω τα βιβλία στην τσάντα μου.
- β) Μπορείς να βολέψεις τι ώρα είναι;
- γ) Σε βολεύει να περάσω κατά τις πέντε;
- δ) Βολεύομαι κάθε μέρα με όσα μου λες.
- ε) Δεν βολεύομαι σε αυτή την καρέκλα.
- στ) Πώς τα βολεύεις;

ΑΣΚΗΣΗ 11 Γράψε δύο λέξεις που ανήκουν στην ίδια ομάδα με τις λέξεις των αγγελιών.

.....

.....

ΑΣΚΗΣΗ 12

Βρες το λάθος που υπάρχει στον συλλαβισμό των παρακάτω λέξεων. Στη συνέχεια συλλάβισέ τες σωστά.

βα - θι - ά

συν - τρο - φι - ά

πα - γω - νι - ά

α - λλε - ργία

μπο - γι - ά

ΑΣΚΗΣΗ 13

Μαθαίνω και γράφω.

Τα αδεσποτάκια της Μπαρτσελόνα βρήκαν οικογένεια με τη βοήθεια του Γιώργου.

α) Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

Τα αδεσπ ___ τák ___ ___ της Μπα ___ ___ ελόνα βρ ___ καν
___ κογέν ___ α με τη βοήθ ___ α του Γ ___ ργου.

β) Γράψε ξανά την πρόταση.

.....

.....

	Πολύ 	Λίγο 	Καθόλου
Σε αυτή την ενότητα έμαθα:			
Να ξεχωρίζω τις μονοσύλλαβες, δι- σύλλαβες και τρισύλλαβες λέξεις.			
Να συλλαβίζω λέξεις με δύο και τρία σύμφωνα.			
Να συλλαβίζω διφθόγγους.			
Να βάζω λέξεις σε αλφαβητική σειρά.			

2η ΕΝΟΤΗΤΑ

Η ΣΧΕΣΗ ΜΟΥ ΜΕ ΤΑ ΖΩΑ

Β. Σκύλοι βοηθοί

Σε αυτή την ενότητα
θα μάθεις:

- Να συνδέεις σωστά επίθετα με ουσιαστικά.
- Πότε βάζουμε απόστροφο για να διαβαστεί καλύτερα μια λέξη.
- Να αναγνωρίζεις και να κλίνεις το οριστικό και το αόριστο άρθρο.

ΑΣΚΗΣΗ 1 Ένωσε αυτά που ταιριάζουν για να σχηματίσεις φράσεις.

ξεχωριστός	■	■	ζώο
ιδιαίτερες	■	■	πρόσβαση
ελεύθερη	■	■	σκύλοι
πιστοί	■	■	φίλος
αδέσποτο	■	■	ανάγκες

ΑΣΚΗΣΗ 2 Συμπλήρωσε τα κενά βάζοντας τις λέξεις στον κατάλληλο τύπο.

Επίθετα

δυνατός, -ή, -ό, χαρούμενος, -η, -ο,
μεγάλος, -η, -ο, έξυπνος, -η, -ο

Ουσιαστικά

προαύλιο, σκύλος, γάτα,
γάτα, άνεμος

- Ο Κόμπι είναι ένας
- Η Ιουλία είναι μια
- Το σχολείο μας έχει
- Οι εμπόδισαν τον
απόπλου των πλοίων.

Όταν ορισμένα φωνήεντα χάνονται επειδή βρίσκονται δίπλα σε άλλα φωνήεντα ή ανάμεσα σε σύμφωνα, στη θέση τους μπαίνω εγώ.
Με θυμάσαι; Είμαι η απόστροφος!

του ουρανού
τ' ουρανού
μου έδωσε
μου 'δωσε
φέρε το
φέρ' το

ΑΣΚΗΣΗ 3 Στις παρακάτω φράσεις διάγραψε το φωνήεν που χάνεται και βάλε στη θέση του την απόστροφο.

- α) Είπα ναι σε όλα.
- β) Δεν ξέρω τίποτα για αυτό.
- γ) Μου είπε ότι ξέρει.
- δ) Τηλεφώνησε ότι θα έρθει.
- ε) Πέρασα από το σπίτι.
- στ) Φέρε το μαζί σου.

Και κάτι ακόμη...
Το «κι» και «μες» δεν με χρειάζονται.
Είμαι **και** εγώ εδώ. → Είμαι **κι** εγώ εδώ.
Είδα μέσα στη θάλασσα. → Είδα **μες** στη θάλασσα.
Αλλά...
Είδα μέσα από το παράθυρο. → Είδα μέσ' από το παράθυρο.

ΑΣΚΗΣΗ 4 Σάρωσε για να θυμηθείς τις λέξεις «ο, η, το» και «ένας, μία, ένα».

ΑΣΚΗΣΗ 5 Συμπλήρωσε τους πίνακες.

Το οριστικό άρθρο

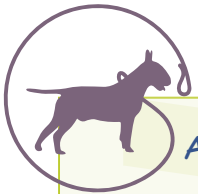
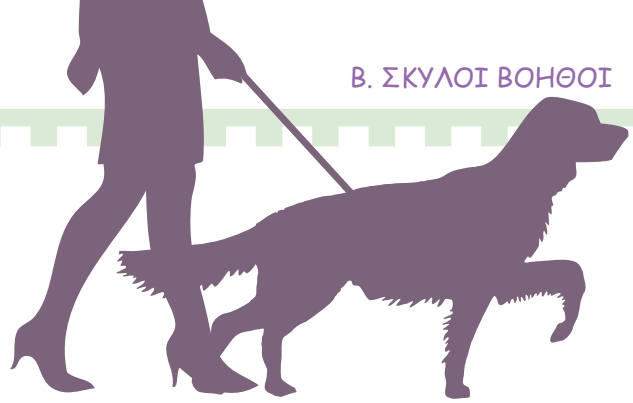
	Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Ονομαστική						
Γενική						
Αιτιατική						
Κλητική	-	-	-	-	-	-

Το αόριστο άρθρο

	Ενικός αριθμός		
	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Ονομαστική			
Γενική			
Αιτιατική			
Κλητική	-	-	-

ΑΣΚΗΣΗ 6 Συμπλήρωσε τον πίνακα, όπως στα παραδείγματα.

Οριστικό άρθρο	Αόριστο άρθρο	Αόριστο άρθρο	Οριστικό άρθρο
το παιδί	ένα παιδί	ένας ήρωας	ο ήρωας
η λιχουδιά		μιας βοηθού	
του παιχνιδιού		ενός οδηγού	
τον σκύλο		ένα έργο	
τη βόλτα		μια αγγελία	

ΑΣΚΗΣΗ 7

Ένωσε αυτά που ταιριάζουν για να σχηματίσεις φράσεις.

σκύλος-οδηγός	■	■	επίμονα
ανέχομαι	■	■	σε εκπαίδευση
εκπαιδεύομαι	■	■	κάποιον, κάποια ή κάτι
κοιτάζω	■	■	στο βόλει

ΑΣΚΗΣΗ 8

Ένωσε κάθε φράση με τη σημασία της.

Οδήγησε την κυρία στην έξοδο.	■	■	Προπορεύεται.
Ο δρομέας οδηγεί την κούρσα στον τερματισμό.	■	■	Καταλήγει σε ορισμένο σημείο.
Ο δρόμος οδηγεί στην πλατεία του χωριού.	■	■	Βοηθώ κάποιον ή κάποια να φτάσει στο μέρος που θέλει ή πρέπει.
Οι αποφάσεις του τον οδηγούν στην καταστροφή.	■	■	Γίνονται αιτία για ένα αποτέλεσμα.

ΑΣΚΗΣΗ 9

Διάγραψε τα φωνήεντα που μπορούν να «χαθούν» και βάλε απόστροφο στις λέξεις στο χρωματιστό πλαίσιο.

- Με λένε Κόμπι. Ο Άρθουρ **μού έμαθε** κόλπα για να παίρνω λιχουδιές.
- Είμαι ο Δούκας και **μου αρέσει** να βρίσκομαι με παιδιά.
- Είμαι η Μπλουμ και σε κοιτάζω **μέσα στα** μάτια για να μου δώσεις χάδια.
- Ο Άρθουρ **και ο** Κόμπι είναι φίλοι.

ΑΣΚΗΣΗ 10 Μαθαίνω και γράφω.

Είμαι η Μπλουμ και μ' αρέσουν τα χάδια.
Για να πάρω όσα περισσότερα μπορώ σε κοιτάζω μες στα μάτια.

α) Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

Είμ ___ η Μπλουμ και μ ___ αρέσουν τα χάδια. Για να πάρ ___ όσα
περι ___ ότερα μπορ ___ σε κ ___ τάζω με ___ στα μάτια.

β) Γράψε ξανά τις προτάσεις.

.....

.....

.....

	Πολύ 	Λίγο 	Καθόλου
Σε αυτή την ενότητα έμαθα:			
Να συνδέω σωστά επίθετα με ουσιαστικά.			
Πότε βάζουμε απόστροφο για να διαβαστεί καλύτερα η λέξη.			
Να αναγνωρίζω και να κλίνω το οριστικό και το αόριστο άρθρο.			

2η ΕΝΟΤΗΤΑ
Η ΣΧΕΣΗ ΜΟΥ ΜΕ ΤΑ ΖΩΑ

Γ. Ζώα και φυσικές καταστροφές

Σε αυτή την ενότητα
θα μάθεις:

- Να διακρίνεις ισοσύλλαβα και ανισοσύλλαβα ουσιαστικά.
- Να κλίνεις ανισοσύλλαβα ουσιαστικά, αρσενικά, θηλυκά και ουδέτερα.
- Λέξεις που δηλώνουν τόπο και χρόνο.
- Τα θηλυκά ουσιαστικά με κατάληξη «-ισσα» και τις εξαιρέσεις τους.

ΑΣΚΗΣΗ 1

Μέτρησε τις συλλαβές στα παρακάτω ουσιαστικά. Τι παρατηρείς;

μανάβης () αλεπού () άγαλμα ()
μανάβηδες () αλεπούδες () αγάλματα ()

Παρατηρώ ότι

Τα ουσιαστικά
διακρίνονται ως προς τον
αριθμό
των συλλαβών τους
σε ισοσύλλαβα ή
ανισοσύλλαβα ουσιαστικά.

Ισοσύλλαβο

1	2	3	
μα	θη	τής	ΕΝΙΚΟΣ
μα	θη	τές	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ

Ανισοσύλλαβο

1	2	3	
για	γιά		ΕΝΙΚΟΣ
για	γιά	δες	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ

ΑΣΚΗΣΗ 2 Βάλε στη σωστή στήλη τις λέξεις.

περιπτερού, μαθητής, καιρός, βοριάς,
γιαγιά, μάθημα, άγαλμα, παιδί, καρέκλα, αετός

Ισοσύλλαβα ουσιαστικά

Ανισοσύλλαβα ουσιαστικά

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΑΣΚΗΣΗ 3 Συμπλήρωσε τα κενά βάζοντας τη λέξη της παρένθεσης στον σωστό τύπο.

- α) Τα φαρδιά και μακριά ενδύματα των (παπάς) λέγονται ράσα.
- β) Στο χωριό πλύναμε τις (κουρελού) που είχαμε στρώσει τον χειμώνα.
- γ) Οι κλωστές του (κέντημα) είναι μεταξωτές.
- δ) Οι (φούρναρης) πιάνουν δουλειά τα χαράματα.
- ε) Οι ώρες των (μάθημα) δεν έχουν ανακοινωθεί ακόμα.
- στ) Οι (μανάβης) της γειτονιάς μου έχουν πάντα φρέσκα λαχανικά.

ΑΣΚΗΣΗ 4

Συμπλήρωσε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις με τις λέξεις που ταιριάζουν.

φέτος

παντού

σπάνια

απέναντι

έξω

πάντα

πέρσι

- α) πήγαμε διακοπές στη Λευκάδα. Πέρασαμε τέλεια και σκεφτόμαστε να ξαναπάμε.
- β) Λέω αυτό που πιστεύω.
- γ) ταξιδεύουμε με το τρένο, προτιμάμε το αεροπλάνο.
- δ) Έψαξα αλλά δεν βρήκα τα γυαλιά μου.
- ε) Χιόνισε και βγήκαμε να παίξουμε.
- στ) από το σχολείο μας υπάρχει μια αλάνα.

ΑΣΚΗΣΗ 5

Σάρωσε για να θυμηθείς τις λέξεις που δηλώνουν **τόπο** και **χρόνο**.

ΑΣΚΗΣΗ 6

Συμπλήρωσε τα κενά με λέξεις που δηλώνουν **χρόνο** και **τόπο**.

Χρόνος

Τόπος

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΑΣΚΗΣΗ 7 Κύκλωσε τη σωστή σημασία κάθε πρότασης.

- Με αυτό που μου είπες μου άναψες φωτιές.

α) Άναψες φωτιά στο τζάκι μου.

β) Με αναστάτωσης.

γ) Άναψες φωτιά πολλές φορές.

- Εγώ για σένα πέφτω και στη φωτιά.

α) Δεν σε εμπιστεύομαι.

β) Πέφτω στη φωτιά για να σε σώσω.

γ) Σου έχω μεγάλη εμπιστοσύνη.

- Μην παίζεις με τη φωτιά.

α) Η φωτιά δεν είναι παιχνίδι!

β) Σταμάτα να πειράζεις τη φωτιά στο τζάκι.

γ) Μην είσαι ριψοκίνδυνος ή ριψοκίνδυνη.

- Μη ρίχνεις λάδι στη φωτιά.

α) Μην επιδεινώνεις μία κατάσταση.

β) Όταν έχει πιάσει φωτιά, απομάκρυνε το λάδι.

γ) Το λάδι φουντώνει τη φωτιά.

- Τα μάτια του Σπύρου βγάζουν φωτιές.

α) Φαίνεται ότι είναι κουρασμένος.

β) Φαίνεται ότι είναι θυμωμένος.

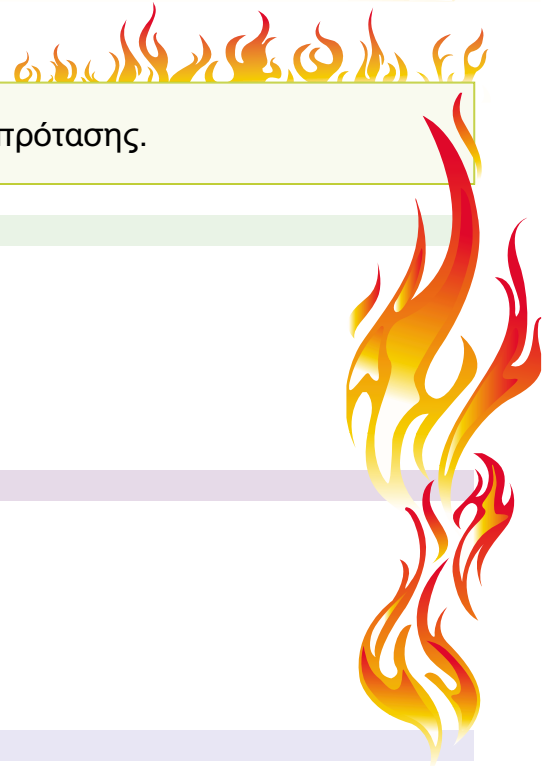
γ) Ο Σπύρος κλαίει.

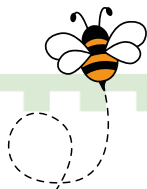
- Πήραν φωτιά τα μπατζάκια μας.

α) Έπιασε φωτιά μέσα στο σπίτι.

β) Κάηκε το κάτω μέρος του παντελονιού μας.

γ) Αναστατωθήκαμε.

Όλες οι λέξεις που τελειώνουν σε -ισσα γράφονται με γιώτα (ι) και δύο σίγμα (σσ), π.χ. μέλισσα.

Εξαιρούνται: Λάρισα, σάρισα* γόησσα, λύσσα

ΑΣΚΗΣΗ 8 Συμπλήρωσε, όπως στο παράδειγμα.

βασιλιάς	→	βασίλισσα
μάγος	→	
πελάτης	→	
γείτονας	→	
άρχοντας	→	
αγρότης	→	

* **σάρισα:** μακρύ δόρυ των αρχαίων Μακεδόνων.

ΑΣΚΗΣΗ 9 Μαθαίνω και γράφω.

Η βασίλισσα μέλισσα είναι η αρχηγός στην οικογένεια των μελισσών.

α) Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

Η βασίλ ___ ___ ___ α μέλ ___ ___ ___ είναι η αρχ ___ γός στην ___ ___ κογέν ___ ___ α τ ___ ν μελ ___ ___ ___ ν.

β) Γράψε ξανά την πρόταση.

.....

.....

	Πολύ 	Λίγο 	Καθόλου
Σε αυτή την ενότητα έμαθα:			
Να διακρίνω ισοσύλλαβα και ανισοσύλλαβα ουσιαστικά.			
Να κλίνω ανισοσύλλαβα ουσιαστικά και στα τρία γένη.			
Λέξεις που δηλώνουν τόπο και χρόνο.			
Πώς γράφονται τα θηλυκά ουσιαστικά σε «-ισσα» και τις εξαιρέσεις τους.			

2η ΕΝΟΤΗΤΑ

Η ΣΧΕΣΗ ΜΟΥ ΜΕ ΤΑ ΖΩΑ

Δ. Επαναληπτική ενότητα

ΑΣΚΗΣΗ 1 Χώρισε σε συλλαβές τις παρακάτω λέξεις.

σύννεφο	δουλειά
αηδόνι	πιες
γιορτή	πιείτε
πλαγιά	εκστρατεία
άνθρωπος	αγκαλιά
κάποιος	γάιδαρος

ΑΣΚΗΣΗ 2 Διάβασε το κείμενο και χώρισε τις λέξεις ανάλογα με τον αριθμό των συλλαβών τους.

Ο Γιώργος ανακαλύπτει μια αδέσποτη γάτα με τα γατάκια της. Με τη βοήθεια της οικογένειας, των συμμαθητών και της καθηγήτριας των Καλλιτεχνικών αναλαμβάνει να τους βρει το σωστό σπίτι.

Μονοσύλλαβες:

.....

Δισύλλαβες:

.....

Τρισύλλαβες:

.....

Πολυσύλλαβες:

.....

ΑΣΚΗΣΗ 3

Η Μαρία έβαλε τις λέξεις σε αλφαβητική σειρά, αλλά έκανε λάθος. Βοήθησέ τη να διορθώσει τα λάθη της.

Αλφαβητική σειρά

άδικος
αφίσα
αδέσποτο
βοηθός
βοήθεια
οδηγός
επιστολή
καρχαρίας
πυρκαγιά

Αλφαβητική σειρά

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ΑΣΚΗΣΗ 4

Σάρωσε για να βάλεις τις λέξεις σε αλφαβητική σειρά.

ΑΣΚΗΣΗ 5

Ένωσε τις λέξεις για να φτιάξεις φράσεις.

τραπεζικός	■	■	φίλες
όμορφα	■	■	άνθρωποι
γελαστοί	■	■	λόγια
χρεωστική	■	■	λογαριασμός
πιστές	■	■	κάρτα

ΑΣΚΗΣΗ 6

Βρες και διόρθωσε τα λάθη στις λέξεις στις οποίες τα φωνήεντα έχουν χαθεί.

Σε 'γαπώ πολύ.
Μ' έδωσε όλη της την αγάπη.
Είδα έναν αχινό μέσ' στη θάλασσα.

Σε 'να λεπτό θ' είμαι εκεί.
Θέλω να 'κούσω μουσική.
Πού είναι το βιβλίο; Δώσε το.

ΑΣΚΗΣΗ 7

Στο κείμενο που ακολουθεί κύκλωσε το «ο, η, το» (οριστικό άρθρο) και το «ένας, μία, ένα» (αόριστο).

Αν δεις έναν σκύλο με ξεχωριστό κολάρο στην πλάτη, είναι ένας σκύλος-οδηγός. Αν περπατά με τον χειριστή του, είναι ένας σκύλος εργασίας και πρέπει να διευκολύνεις το έργο του.

ΑΣΚΗΣΗ 8

Συμπλήρωσε τα κενά βάζοντας τη λέξη της παρένθεσης στον σωστό τύπο.

- α) Ο ουρανός γέμισε με τα (χρώμα) του ουράνιου τόξου.
- β) Οι (παππούς) των παιδιών έτρεξαν μαζί τους στον Μαραθώνιο.
- γ) Στην ταβέρνα που πήγαμε οι (μεζές) ήταν πολύ νόστιμοι.
- δ) Τα παιδιά διάβασαν τους στίχους των (ποίημα) για τη γιορτή του σχολείου.
- ε) Οι (μαμά) των (μαμά) μας, είναι οι (γιαγιά) μας.

Χρονικά επιρρήματα

ΑΣΚΗΣΗ 9

Σάρωσε για να βρεις τα επιρρήματα.

Τοπικά επιρρήματα

ΑΣΚΗΣΗ 10

Ένωσε τα αντίθετα.

κοντά	■	■	μετά
τώρα	■	■	μακριά
σπάνια	■	■	νότια
βόρεια	■	■	συχνά
πέρσι	■	■	φέτος

ΑΣΚΗΣΗ 11

Χρωμάτισε στην προηγούμενη άσκηση με **πράσινο** χρώμα τις λέξεις που δείχνουν χρόνο και με **γαλάζιο** τις λέξεις που δείχνουν τόπο.

ΑΣΚΗΣΗ 12

Συμπλήρωσε τα κενά με τη λέξη που ταιριάζει.

υπεύθυνος

κατοικία

αδέσποτο

υιοθετήσεις

- α) Κάθε ζώο που δεν έχει θεωρείται ζώο. Εάν ένα αδέσποτο ζώο, είσαι για την ευζωία του.

συνοδεύει

ανάγκες

εκπαιδευτεί

- β) Ο σκύλος βοηθός-οδηγός έχει για να καλύπτει τις ιδιαίτερες του ανθρώπου που

διαβίωση

τροφική

καταστροφές

- γ) Οι φυσικές επιδρούν στη ζωή και τη των άγριων ζώων επηρεάζοντας την αλυσίδα.

ΑΣΚΗΣΗ 13

Συμπλήρωσε τον πίνακα, όπως στο παράδειγμα.

οδηγώ	οδηγία
.....	κατοικία
.....	υιοθεσία
συνοδεύω
εκπαιδεύομαι
.....	διαβίωση
.....	καταστροφή

ΑΣΚΗΣΗ 14 Βάλε κάθε λέξη στην οικογένειά της.

συνοδευτικό, εκπαιδευτικός, συνοδός, ευθύνη, εκπαίδευση,
ευθυνόφοβος (-η, -ο), οικία, μονοκατοικία

υπεύθυνος

κατοικία

εκπαιδεύομαι

συνοδεύω

ΑΣΚΗΣΗ 15 Σάρωσε για να δεις κι άλλες οικογένειες λέξεων.

ΑΣΚΗΣΗ 16 Μαθαίνω και γράφω.

Οι άνθρωποι που υιοθετούν ζώα συντροφιάς είναι υπεύθυνοι γι' αυτά.
Πρέπει να τ' αγαπούν και να τα φροντίζουν.

α) Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

___ __ άνθρ ___ ποι που ___ __ οθετούν ζ ___ α σ ___ ντροφιάς είναι υπ ___ __ θ ___ νοι
γι' αυτά. Πρέπει να τ' αγαπούν και να τα φροντ ___ ζουν.

β) Γράψε ξανά τις προτάσεις.

Α. Επέτειος της 28ης Οκτωβρίου

© www.shutterstock.com

Σε αυτή την ενότητα
θα μάθεις:

- Ανισοσύλλαβα αρσενικά ουσιαστικά σε «-ής», «-ης», «-ές».
- Δικατάληκτα θηλυκά ουσιαστικά σε «-η», «-ή».

ΑΣΚΗΣΗ 1

Γράψε τα επαγγέλματα που προκύπτουν από τις λέξεις της πρώτης στήλης, όπως στο παράδειγμα.

	Ενικός (ένας)	Πληθυντικός (πολλοί)
βάρκα	ο βαρκάρης	οι βαρκάρηδες
μπογιά		
φούρνος		
λύρα		
καφές		
μπακάλικο		
μανάβικο		

ΑΣΚΗΣΗ 2

Μέτρα τις συλλαβές των λέξεων που έγραψες. Τι παρατηρείς;

.....

.....

.....

ΑΣΚΗΣΗ 3

Συμπλήρωσε τα κενά των παρακάτω προτάσεων βάζοντας τη λέξη της παρένθεσης στον σωστό τύπο.

- α) Θα περάσω από τον (τσαγκάρης) να πάρω τα παπούτσια μου.
- β) Στη γειτονιά μας έχουμε τρεις (φούρναρης).
- γ) Οι οδηγοί των ταξί λέγονται με μία λέξη και (ταξιτζής).
- δ) Στη γιορτή υπήρχαν πολλοί (βιολιτζής) που έπαιζαν μουσική.
- ε) Διάλεξα τα πιο ζουμερά πορτοκάλια από τον πάγκο του (μανάβης).

ΑΣΚΗΣΗ 4

Συμπλήρωσε τη δεύτερη στήλη, όπως στο παράδειγμα.

ο μενεξές	οι μενεξέδες
ο μπαξές	οι
ο καφές	οι
ο καναπές	οι
ο λεκές	οι
ο μεζές	οι
ο κεφτές	οι
ο πουρές	οι
ο ντενεκές	οι
ο μπουφές	οι

© www.shutterstock.com

ΑΣΚΗΣΗ 5

Στις παρακάτω προτάσεις γράψε στον ενικό αριθμό τις λέξεις με έντονη γραφή.

Οι νίκες του ελληνικού στρατού στο αλβανικό μέτωπο γέμισαν υπερηφάνεια τους Έλληνες που μάθαιναν τις ειδήσεις από τις εφημερίδες.
Οι στρατιώτες έγραφαν στους δικούς τους σε λίγες λέξεις τις σκέψεις τους για τις πληγές του πολέμου.

οι νίκες	η
οι ειδήσεις	η
οι λέξεις	η
οι σκέψεις	η
οι πληγές	η

ΑΣΚΗΣΗ 6

Γράψε τον πληθυντικό των παρακάτω ουσιαστικών τοποθετώντας τα στη σωστή στήλη.

άσκηση, λίμνη, πληγή, είδηση, λύση, αλλαγή, απόφαση, αφορμή

Πληθυντικός σε -ες, -ές

- οι
- οι
- οι
- οι

Πληθυντικός σε -εις

- οι
- οι
- οι
- οι

ΑΣΚΗΣΗ 7

Σάρωσε για να δεις πώς κλίνονται οι λέξεις που τελειώνουν σε -η, -ή.

ΑΣΚΗΣΗ 8 Αντιστοίχισε τις φράσεις που περιέχουν τη λέξη «γράφω» με τη σημασία τους.

Γράφτηκε σε μια σχολή χορού. ■	■	Επικοινωνεί με κάποιον με γράμμα.
Της έγραψε πολλές φορές αλλά δεν πήρε απάντηση. ■	■	Είπε κάτι πολύ πετυχημένο.
Τον έγραψαν για παράνομη στάθμευση. ■	■	Ξεκίνησε μαθήματα χορού.
Τι ωραίο ήταν το αστείο που είπες! Έγραψες πάλι! ■	■	Πήρε πρόστιμο για παράβαση του νόμου.

ΑΣΚΗΣΗ 9 Σάρωσε για να βρεις τα συνώνυμα της ειρήνης.

ΑΣΚΗΣΗ 10 Συμπλήρωσε το κείμενο με τα αντίθετα των λέξεων που βρίσκονται μέσα στην παρένθεση.

Οι κάτοικοι ήθελαν (πόλεμος) αλλά οι
 (φίλος) τους είχαν άλλα σχέδια. Προετοιμάστηκαν (αργά)
 και έφυγαν για τα (πεδιάδα) που έγιναν οι
 (τελευταίος) μάχες. Τα (δυσάρεστος) νέα έφτασαν σύ-
 ντομα, οι στρατιώτες είχαν σημαντικές (ήττα).

ΑΣΚΗΣΗ 11 Επίλεξε από το πλαίσιο τη λέξη που έχει όμοια σημασία με καθεμιά από αυτές του πίνακα.

αγώνας, όρος, λάβαρο, αναγγελία

ανακοίνωση
σημαία
αντίσταση
βουνό

ΑΣΚΗΣΗ 12 Κύκλωσε τη σωστή απάντηση.

- Οι Έλληνες αγωνίστηκαν για την ελευθερία της πατρίδας τους.
α) γενναία β) γεναία
- Η δεν σταμάτησε τους στρατιώτες.
α) βαρυχειμονιά β) βαρυχειμωνιά
- Οι έπλεκαν μάλλινες κάλτσες για τους στρατιώτες στο μέτωπο.
α) γυνέκες β) γυναίκες
- Η αντίσταση στις ήταν ένας άλλος τρόπος για να αντιμετωπίσουν τον εχθρό.
α) πόλις β) πόλεις

ΑΣΚΗΣΗ 13 Μαθαίνω και γράφω.

Οι Έλληνες πληροφορήθηκαν για το ιταλικό τηλεσίγραφο και την κήρυξη του πολέμου από τις πρωινές εφημερίδες.

- Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

Οι Έλληνες πλ ___ ροφ ___ ρήθηκαν για το ιταλικό τηλεσίγραφο και την κ ___ ρ ___ ξη του πολέμου από τις πρ ___ ινές εφ ___ μερ ___ δες.

	Πολύ 	Λίγο 	Καθόλου
Σε αυτή την ενότητα έμαθα:			
Να κλίνω ανισοσύλλαβα αρσενικά ουσιαστικά σε «-ης, -ής, -ές».			
Να κλίνω θηλυκά ουσιαστικά σε «-η, -ή».			

3η ΕΝΟΤΗΤΑ
ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

Β. Επέτειος Πολυτεχνείου

Σε αυτή την ενότητα
θα μάθεις:

- Πώς κλίνονται τα ρήματα που τελειώνουν σε «-ω» και «-μαι» όταν τα χρησιμοποιείς στο παρελθόν και στο μέλλον.
- Πώς γράφονται τα επίθετα σε «-ινος, -η, -ο», «-ικος, -η, -ο», «-ιμος, -η, -ο» και ποιες είναι οι εξαιρέσεις τους.

ΑΣΚΗΣΗ 1

Διάβασε προσεκτικά τους πίνακες.

λύνω		λύνομαι	
Αόριστος (Τι έκανα στο παρελθόν για μία στιγμή;)		Αόριστος (Τι έκανα στο παρελθόν για μία στιγμή;)	
εγώ	έλυσα	εγώ	λύθηκα
εσύ	έλυσες	εσύ	λύθηκες
αυτός, -ή, -ό	έλυσε	αυτός, -ή, -ό	λύθηκε
εμείς	λύσαμε	εμείς	λυθήκαμε
εσείς	λύσατε	εσείς	λυθήκατε
αυτοί, -ές, -ά	έλυσαν	αυτοί, -ές, -ά	λύθηκαν

Μέλλοντας συνοπτικός (Τι θα κάνω στο μέλλον για μία στιγμή;)	
εγώ	θα λύσω
εσύ	θα λύσεις
αυτός, -ή, -ό	θα λύσει
εμείς	θα λύσουμε
εσείς	θα λύσετε
αυτοί, -ές, -ά	θα λύσουν

Μέλλοντας συνοπτικός (Τι θα κάνω στο μέλλον για μία στιγμή;)	
εγώ	θα λυθώ
εσύ	θα λυθείς
αυτός, -ή, -ό	θα λυθεί
εμείς	θα λυθούμε
εσείς	θα λυθείτε
αυτοί, -ές, -ά	θα λυθούν

ΑΣΚΗΣΗ 2

Γράψε τα ρήματα στον αόριστο και στον συνοπτικό μέλλοντα στο πρόσωπο και στον αριθμό που βρίσκονται.

	Αόριστος (παρελθόν για μία στιγμή)	Μέλλοντας συνοπτικός (μέλλον για μία στιγμή)
γράφω		
κόβεσαι		
πιάνει		
παίζουμε		
σκουπιστείτε		
σηκώνουν		

ΑΣΚΗΣΗ 3 Κύκλωσε τη σωστή απάντηση.

- Θα πολύ να σε δω στη γιορτή μου.
α) χαίρομαι β) χαρώ
- Θα μου ένα αεροπλάνο;
α) α) ζωγραφίζεις β) ζωγραφίσεις
- Πότε κιάλας να φύγετε;
α) αποφασίσατε β) αποφασίζετε
- Πώς θα αυτή η έντονη μουντζούρα;
α) σβήνεται β) σβηστεί
- στα στενά της πόλης και άρχισαν να γυρίσουν.
α) Χάνονται β) Χάθηκαν

ΑΣΚΗΣΗ 4 Συμπλήρωσε τις προτάσεις γράφοντας τη λέξη της παρένθεσης στον σωστό τύπο.

- α) Αύριο το πρωί (περνάω) να σε πάρω από το σπίτι σου.
- β) Χθες το απόγευμα με τους γονείς μου (φτιάχνω) κέικ.
- γ) Θα (λούζομαι) και μετά θα (χτενίζομαι) με την καινούργια μου χτένα.
- δ) Θα το (σκέφτομαι) και θα σου απαντήσω.
- ε) Νωρίτερα, οι αντίπαλοι στο παιχνίδι δεν (αγωνίζομαι) τίμια.

ΑΣΚΗΣΗ 5 Συμπλήρωσε τον πίνακα, όπως στο παράδειγμα.

οι διακοπές του καλοκαιριού	οι καλοκαιρινές διακοπές
το αλάτι της θάλασσας
το φαγητό του μεσημεριού
ένα πρωινό της άνοιξης
η επέτειος του έθνους
μια λιακάδα του χειμώνα
ο ύπνος του βραδιού
το ψάρεμα τη νύχτα
τα προϊόντα του χαρτιού

Πολύ συχνά συναντάμε επίθετα που τελειώνουν σε *-ικός, -η, -ο, -ιμος, -η, -ο, -ινος, -η, -ο* και γράφονται με γιώτα. Ας δούμε μερικά παραδείγματα και τις εξαιρέσεις τους.

-ικός: ευγενικός, συμπαθητικός, αθλητικός, νηστικός

Αλλά: θηλυκός, δανεικός, γλυκός

-ιμος: νόστιμος, φρόνιμος, χρήσιμος, νόμιμος, ωφέλιμος, ώριμος

Αλλά: πρόθυμος, εύθυμος, επώνυμος, διάσημος, άσχημος, περίφημος, έρημος, έτοιμος

-ινος: βραδινός, μακρινός, μάλλινος, ξύλινος, πέτρινος

Αλλά: φωτεινός, σκοτεινός, υγιεινός, ορεινός, ταπεινός, φτηνός, επικίνδυνος, υπεύθυνος

ΑΣΚΗΣΗ 6 Υπογράμμισε τη λέξη που είναι γραμμένη σωστά.

μακρυνός ή μακρινός

φωτινός ή φωτεινός

οροινός ή ορεινός

επώνυμος ή επώνιμος

σκοτεινός ή σκοτινός

θηλυκός ή θυληκός

βραδυνός ή βραδινός

διάσημος ή διάσιμος

έτιμος ή έτοιμος

ΑΣΚΗΣΗ 7 Μαθαίνω και γράφω.

Το τραπέζι ήταν περίφημο! Είχε πεντανόστιμα φαγητά, λαχταριστά γλυκά και δροσιστικά ροφήματα. Κανείς δεν έμεινε νηστικός.

α) Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

Το τραπέζι ήταν περ ___ φ ___ μο! Είχε πεντανόστ ___ μα φαγητά, λαχταριστά γλυκά και δροσιστ ___ κά ροφήματα. Κανείς δεν έμεινε νηστ ___ κός.

β) Γράψε ξανά τις προτάσεις.

ΑΣΚΗΣΗ 8 Σάρωσε και συμπλήρωσε στις λέξεις το σωστό «ι».

	Πολύ 	Λίγο 	Καθόλου
Σε αυτή την ενότητα έμαθα:			
Να κλίνω ρήματα που τελειώνουν σε «-ω» και «-μαι» στον αόριστο και τον μέλλοντα συνοπτικό.			
Την ορθογραφία επιθέτων σε «-ινος, -η, -ο», «-ικος, -η, -ο», «-ιμος, -η, -ο» και ποιες είναι οι εξαιρέσεις τους.			

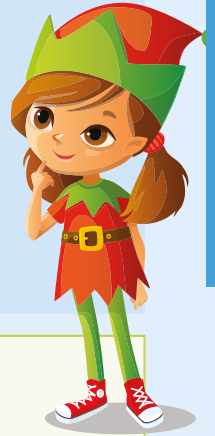
3η ΕΝΟΤΗΤΑ
ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

Γ. Χριστούγεννα

Σε αυτή την ενότητα
θα μάθεις:

- Πώς να ζητάς μία συμβουλή, κάτι που επιθυμείς, μία διευκρίνιση.
- Πώς να χρησιμοποιείς την παύλα και τα αποσιωπητικά.
- Να δημιουργείς σύνθετα ρήματα χρησιμοποιώντας το συνθετικό -ο-.

ΑΣΚΗΣΗ 1

Βοήθα την Άννα να το πει σωστά.

- α) Η Άννα θέλει να ζητήσει από τη διευθύντρια του σχολείου να μιλήσει με τη μητέρα της στο τηλέφωνο. (παράκληση)

.....

.....

.....

- β) Δεν κατάλαβε πώς να λύσει ένα πρόβλημα και θέλει να ζητήσει από τη δασκάλα της να της το εξηγήσει. (διευκρίνιση)

.....

.....

.....

- γ) Η μικρή της αδελφή πειράζει το σκυλί τους όταν τρώει. Η Άννα ξέρει ότι δεν είναι σωστό και θέλει να τη συμβουλευτεί. (συμβουλή)

.....

.....

.....

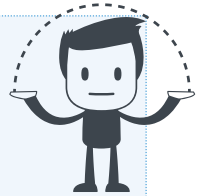
Θυμάσαι τα σημεία της στίξης; Σήμερα θα παίξουμε με τα αποσιωπητικά (...) και με την παύλα (-).

ΑΣΚΗΣΗ 2 Σάρωσε για να δεις περισσότερα για τα αποσιωπητικά και την παύλα.

Η **παύλα** χρησιμοποιείται σε έναν διάλογο για να δείξουμε ότι αλλάζει το πρόσωπο που μιλάει.

- Τι έκανες το Σάββατο το απόγευμα;
- Πήγα σινεμά με τον αδελφό μου.

Η **διπλή παύλα** χρησιμοποιείται για να χωρίσει φράσεις.

Θα έρθει και η Χριστίνα μαζί μας -πιστεύω- σινεμά το Σάββατο. Το αποτέλεσμα -όπως εξελίχθηκε ο αγώνας- ήταν αναμενόμενο.

Τα **αποσιωπητικά** χρησιμοποιούνται:

- όταν θέλουμε να δείξουμε ότι μια πρόταση ή σκέψη έμεινε ατελείωτη
π.χ. **Αχ! Να μπορούσες να έρθεις...**
- όταν ακολουθεί μια λέξη ή φράση που θα προκαλέσει έκπληξη στον αναγνώστη
π.χ. **Στις καλοκαιρινές μου διακοπές στο νησί συνάντησα... τη δασκάλα μου!**
- όταν θέλουμε να δείξουμε συγκίνηση ή έντονα συναισθήματα
π.χ. **Πίστευα μέχρι τελευταία στιγμή ότι κάτι θα γίνει. Δεν έγινε τίποτα όμως...**

ΑΣΚΗΣΗ 3 Βάλε **αποσιωπητικά** και **παύλα** όπου χρειάζεται.

- Την Παρασκευή αφού έρθουν οι φίλοι μας θα φύγουμε για το νησί.
- Ήθελα να σου πω κάτι σημαντικό, αλλά
- Ήθελε να τον δει, να του μιλήσει, να του εξηγήσει
- Μεθαύριο Τετάρτη ελπίζω να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα του διαγωνισμού.

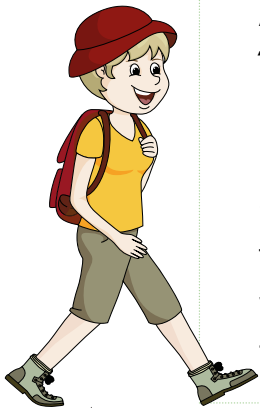

ΑΣΚΗΣΗ 4

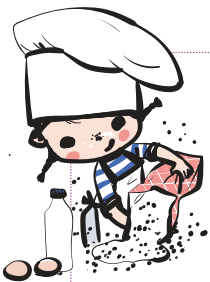
Βάλε **παύλα** και **αποσιωπητικά** όπου χρειάζεται στους παρακάτω διαλόγους.

Πού ήσουν χτες το απόγευμα;
Είχα πάει στην πλατεία να παίξω
με τους φίλους μου. Δεν μείναμε
όμως πολύ.
Γιατί;
Μόλις συγκεντρωθήκαμε όλοι και
ξεκινήσαμε το παιχνίδι, άρχισε να
βρέχει.

Την Κυριακή ήρθαν τα ξαδέλφια μου και πήγαμε εκδρομή στο βουνό.
Α, ναι; Πώς τα περάσατε;
Ήταν πολύ ωραία! Κάναμε πεζοπορία, μαζέψαμε άγρια λουλούδια και
είδαμε τη θέα από ψηλά. Μόνο που
Συνέβη κάτι;
Θύμωσα λιγάκι γιατί ο ξάδελφός μου ανέβαινε στο βουνό πιο
γρήγορα από εμένα. Μετά όμως σκέφτηκα ότι κι εγώ τα καταφέρ-
νω μια χαρά. Εξάλλου, δεν είναι καλό να συγκρίνουμε συνέχεια
τον εαυτό μας με τους άλλους.

Θέλεις να φτιάξουμε μπισκότα;
Έχουμε απ' όλα, αλεύρι, αβγά,
ζάχαρη
Πολύ ωραία ιδέα! Μπορούμε να
βάλουμε σε μερικά και σοκολάτα.
Μισό λεπτό να δω αν έχουμε,
γιατί νομίζω ότι μας έχει τελειώ-
σει.

ΑΣΚΗΣΗ 5 Σάρωσε για να ομαδοποιήσεις τις λέξεις.

ΑΣΚΗΣΗ 6 Συμπλήρωσε την κάθε οικογένεια με τις λέξεις που της ταιριάζουν.

ανθρώπινος, αστεροσκοπείο, αστεράκι, ανθρωπιά, χιονάνθρωπος,
 απάνθρωπος, ανθρωπότητα, αστερόσκονη, αστερισμός, αστρικός,
 ανθρωπιστικός, θεάνθρωπος, άστρο, αστερίας

αστέρι

άνθρωπος

.....
.....
.....
.....
.....

ΑΣΚΗΣΗ 7 Σάρωσε για να δεις πώς σχηματίζονται σύνθετες λέξεις με ρήματα.

ΑΣΚΗΣΗ 8 Ένωσε τις λέξεις και φτιάξε σύνθετες, όπως στο παράδειγμα.

μπαίνω	■	—————	■	βγαίνω	μπαινο β γαίνω
περνώ	■		■	διαβαίνω	
πηγαίνω	■		■	φέρνω	
ανεβαίνω	■		■	κατεβαίνω	
ανοίγω	■		■	κλείνω	
ανάβω	■		■	σβήνω	
πηγαίνω	■		■	έρχομαι	

ΑΣΚΗΣΗ 9 Φτιάξε σύνθετες λέξεις, όπως στο παράδειγμα.

χρήσιμος	ποιώ (= κάνω)	χρησιμοποιώ
σιγά	τραγουδώ	
λόγος	φέρνω	
καλά	δέχομαι	
λόγος	κρίνω	

ΑΣΚΗΣΗ 10 Μαθαίνω και γράφω.

Αυτές τις μέρες πολλοί άνθρωποι πηγαionoέρχονται στο κέντρο της πόλης για να κάνουν τις χριστουγεννιάτικες αγορές τους. Μπαινοβγαίνουν στα καταστήματα και αγοράζουν όσα χρειάζονται.

- Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

Αυτές τις μέρες πολλοί άνθρωποι πηγαiono ρχονται στο κέντρο της πόλης για να κάνουν τις χριστουγεν ___ ιάτικες αγορές τους. Μπαιν ___ βγαίνουν στα καταστ ___ ματα και αγοράζουν όσα χρ ___ άζονται.

	Πολύ 	Λίγο 	Καθόλου
Σε αυτή την ενότητα έμαθα:			
Πώς να ζητώ μια συμβουλή, κάτι που επιθυμώ ή μία διευκρίνιση.			
Να χρησιμοποιώ την παύλα και τα αποσιωπητικά.			
Να φτιάχνω σύνθετα ρήματα χρησιμοποιώντας το συνδετικό -ο-.			

3η ΕΝΟΤΗΤΑ
ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

Δ. Επαναληπτική ενότητα

ΑΣΚΗΣΗ 1 Συμπλήρωσε τον πίνακα.

Αόριστος (στο παρελθόν για μια στιγμή)	Μέλλοντας συνοπτικός (στο μέλλον για μία στιγμή)
έβγαλα	
	θα καθαριστούμε θα αρέσει
τρίψατε	
γυάλισες	
έριξαν	
	θα ανάψω

ΑΣΚΗΣΗ 2 Συμπλήρωσε τον πίνακα.

Ενεστώτας (τώρα)	Αόριστος (στο παρελθόν για μια στιγμή)	Μέλλοντας συνοπτικός (στο μέλλον για μία στιγμή)
ζεσταίνομαι		
ντύνομαι		
συγκεντρώνομαι		
βαριέμαι		
κοιμάμαι		

ΑΣΚΗΣΗ 3 Διάλεξε λέξεις και φτιάξε **τέσσερις** σύνθετες. Μην ξεχάσεις το συνδετικό όμικρον (ο). Δε χρειάζεται να χρησιμοποιήσεις όλες τις λέξεις.

πηγαίνω λέω κάνω έρχομαι
κλείνω μιλάω ανεβαίνω
μπαίνω διαβαίνω καταλαβαίνω
ανοίγω τρέχω κατεβαίνω
βγαίνω δίνω

Γράψε εδώ τα σύνθετα ρήματα που σκέφτηκες.

.....

.....

.....

.....

ΑΣΚΗΣΗ 4

Υπογράμμισε τις λέξεις που στον πληθυντικό έχουν περισσότερες συλλαβές.

ο ποιητής, ο ταξιτζής, ο αφέντης, ο φούρναρης, ο λυράρης, ο κυβερνήτης, ο χωριάτης, ο Γιάννης, ο καφετζής, ο πολίτης, ο μαθητής, ο χωριάτης, ο μανάβης, ο περιβολάρης, ο τσαγκάρης, ο μπογιατζής, ο ληστής, ο μερακλής, ο πολίτης, ο εργένης, ο χασάπης, ο μουσαφίρης, ο ψάλτης, ο μεροκαματιάρης

ΑΣΚΗΣΗ 5

Συμπλήρωσε τις τρεις στήλες, όπως στο παράδειγμα.

Ονομαστική ενικού	Γενική ενικού	Αιτιατική πληθυντικού
η πηγή	της πηγής	τις πηγές τις τροφές
η φωνή	της επιγραφής	τις βροχές
η ζέστη	της τύχης	

ΑΣΚΗΣΗ 6

Βάλε **παύλα** όπου χρειάζεται στον παρακάτω διάλογο.

Μπορείς να μου πεις ακριβώς τι αισθάνεσαι;
Νομίζω ότι πονάει η κοιλιά μου.
Έφαγες πρωινό;

ΑΣΚΗΣΗ 7

Επίλεξε το σωστό.

ΑΣΚΗΣΗ 8

Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

ώρ ___ μος	παιδ ___ κός
δαν ___ κός	κοντ ___ νός
χρήσ ___ μος	γλ ___ κός
αληθ ___ νός	έρ ___ μος

ΑΣΚΗΣΗ 9 Για κάθε πρόταση διάλεξε από τα πλαίσια τη φράση που της ταιριάζει.

α) Φαίνεται νέος και υγιής.

.....

β) Από πού είναι η καταγωγή σου;

.....

γ) Δεν πρέπει να σε καθυστερώ.

.....

δ) Δεν έχω μαζί μου χρήματα.

.....

ε) Γράφω τι κάνω και τι σκέφτομαι μέσα στη μέρα.

.....

στ) Είμαι ανυπόμονη.

.....

ζ) Τήρησε την υπόσχεσή της.

.....

η) Ποιος προσέχει τα παιδιά;

.....

θ) Έχει ενοχοποιητικά στοιχεία για κάποιον.

.....

Τον κρατάει στο χέρι.

Κρατιέται καλά για την ηλικία του.

Δεν κρατάω μαζί μου χρήματα.

Κράτησε τον λόγο της.

Δεν κρατιέμαι.

Από πού κρατάει η σκούφια σου;

Ποιος κρατάει τα παιδιά όταν δουλεύεις;

Να μη σε κρατάω.

Κρατάω ημερολόγιο από όταν ήμουν μικρός.

Α. Ελληνική μυθολογία

Σε αυτή την ενότητα
θα μάθεις:

- Πώς κλίνονται τα τρικατάληκτα ισοσύλλαβα αρσενικά και θηλυκά ουσιαστικά σε «-ος» (ο φίλος, η λεωφόρος).
- Πώς σχηματίζονται τα επίθετα και ποια είναι η λειτουργία τους.
- Πώς γράφονται τα ουδέτερα ουσιαστικά σε «-ο» και «-ι» στον ενικό και τον πληθυντικό αριθμό και τις βασικές εξαιρέσεις τους.

Οι **γιατροί** εξέτασαν τον **ώμο** του **Φίλιππου**.
Η υγεία του σημείωσε **πρόοδο**.
Η **μέθοδός** τους ήταν η κατάλληλη.

Οι λέξεις **γιατρός**, **ώμος**, **Φίλιππος**, **πρόοδος**,
μέθοδος είναι...

ΑΣΚΗΣΗ 1

Σάρωσε για να δεις πώς κλίνονται τα αρσενικά και θηλυκά ουσιαστικά που τελειώνουν σε «-ος».

ΑΣΚΗΣΗ 2

Ένωσε αυτά που ταιριάζουν.

τους	■	■	λεωφόροι
οι	■	■	άνεμε
την	■	■	πρόοδο
η	■	■	διαγώνιος
-	■	■	λαούς
των	■	■	κάμπο
του	■	■	οδό
τον	■	■	ανέμων
την	■	■	κιβωτούς
τις	■	■	ρινόκερου

ΑΣΚΗΣΗ 3 Γράψε τις προτάσεις στον πληθυντικό αριθμό.

α) Ο ταχυδρόμος μοιράζει τα γράμματα.

.....

β) Ο σκύλος του κυνηγού έπιασε το θήραμα.

.....

γ) Ο καπετάνιος έλεγξε τον άνεμο.

.....

δ) Η γυναίκα καθάρισε τον αυλόγυρο της εκκλησίας.

.....

ε) Ο καπετάνιος οδήγησε τη θαλαμηγό έξω από το λιμάνι.

.....

στ) Καθαρίσαμε την καπνοδόχο του σπιτιού.

.....

ΑΣΚΗΣΗ 4 Συμπλήρωσε τον πίνακα βάζοντας ✓ στα σωστά, όπως στο παράδειγμα.

	Αριθμός		Πτώση			
	Εν.	Πληθ.	Ονομ.	Γεν.	Αιτ.	Κλητ.
Ο πάγος έσπασε.	✓		✓			
Οι γιατροί εξέτασαν.						
Έσκαψα τον κήπο.						
Η αγάπη των αδελφών.						
Οι ακτίνες του ήλιου.						
Σπύρο, έλα!						
Η κιβωτός του Νώε.						
Τα φώτα των λεωφόρων.						

Οι λέξεις **κινέζικο**, **τραχανά**, **ζεστή** είναι επίθετα.

ΑΣΚΗΣΗ 5

Σάρωσε για να μάθεις περισσότερα για τα επίθετα.

ΑΣΚΗΣΗ 6

Συμπλήρωσε τις λέξεις, όπως στο παράδειγμα.

δροσιά	δροσερός, -ή, -ό	νότια
ζήλια	λάμπα
κοντά	Κίνα
Έλληνας	μαλλί

ΑΣΚΗΣΗ 7

Συμπλήρωσε τα κενά με τις λέξεις από το πλαίσιο.

ξύλινο, μικρό, παραδοσιακό, κρυφή, δυνατός, κάτασπρος

- α) Ένας λαγός πέρασε από μπροστά μας και χώθηκε στην φωλιά του.
- β) Ο αέρας άνοιξε το παράθυρο.
- γ) Το αγόρι τραγούδησε ένα τραγούδι.

ΑΣΚΗΣΗ 8 Ένωσε τις προτάσεις με τις σημασίες τους.

■ Διαβάσαμε μύθους για τους θεούς του Ολύμπου.

■ Οι πληροφορίες αποδείχθηκαν μύθος.

■ Ο Μάικλ Τζόρνταν είναι ένας ζωντανός μύθος.

■ Κάτι ανύπαρκτο ή μη πραγματικό.

■ Φανταστική διήγηση συνήθως λαϊκής προέλευσης.

■ Πρόσωπο που το περιβάλλει μεγάλη αίγλη.

ΑΣΚΗΣΗ 9 Σάρωσε για να δεις την οικογένεια της λέξης «μύθος».

ΑΣΚΗΣΗ 10 Συμπλήρωσε τα κενά με λέξεις που ανήκουν στην οικογένεια της λέξης «μύθος».

- α) Παρακολουθήσαμε στον κινηματογράφο μια ταινία
- β) Το αγαπημένο μου λογοτεχνικό είδος είναι το
- γ) Μου αρέσει το μάθημα της ιστορίας, αλλά περισσότερο αγαπώ τη
- δ) Η Μαρία είναι συγγραφέας μυθιστορημάτων, είναι
- ε) Ο Ηρακλής και ο Θησέας είναι ήρωες.
- στ) Ο κύριος Παπαδόπουλος είναι πολύ πλούσιος, η περιουσία του είναι

ΑΣΚΗΣΗ 11 Σάρωσε για να δεις πώς κλίνονται τα ουδέτερα ουσιαστικά.

ΑΣΚΗΣΗ 12 Συμπλήρωσε τον πίνακα, όπως στο παράδειγμα.

του αηδονιού	των αηδονιών	των σύννεφων	
το νησί		το στάχυ	
το βράδυ		του βιβλίου	
των κεριών		το όργανο	
το βουνό		τα δάκρυα	

ΑΣΚΗΣΗ 13 Μαθαίνω και γράφω.

Τα βράδια του καλοκαιριού τα πουλιά των δέντρων πλάθουν μύθους για τα ξανθά στάχυα των χωραφιών.

α) Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

Τα βράδ ___ α του καλοκαιρ ___ ___ τα πουλιά τ ___ ν δέντρ ___ ν πλάθουν
μ ___ θους για τα ξανθά στάχ ___ α τ ___ ν χωραφ ___ ___.

β) Γράψε ξανά τις προτάσεις.

.....

.....

Σε αυτή την ενότητα έμαθα:	Πολύ 	Λίγο 	Καθόλου
Πώς κλίνονται τα τρικατάληκτα ισοσύλλαβα αρσενικά και θηλυκά σε «-ος» (ο φίλος, η λεωφόρος).			
Πώς σχηματίζονται τα επίθετα και ποια είναι η λειτουργία τους.			
Πώς γράφονται τα ουδέτερα ουσιαστικά σε «-ο» και «-ι» στον ενικό και τον πληθυντικό αριθμό και τις βασικές εξαιρέσεις τους.			

4η ΕΝΟΤΗΤΑ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Β. Αιγυπτιακή μυθολογία

Σε αυτή την ενότητα
θα μάθεις:

- Πώς κλίνονται τα επίθετα σε «-ος, -η, -ο» και την παρατακτική σύνδεση (ασύνδετο σχήμα).
- Πώς γράφονται τα συχνόχρηστα και μη ομαλά ρήματα.

ο χορτάτος σκύλος

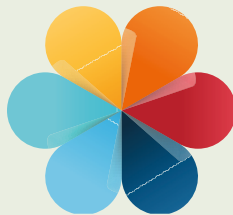
η ξύλινη καρέκλα

το έξυπνο κορίτσι

ΑΣΚΗΣΗ 1 Βάλε τις λέξεις στη σωστή στήλη.

στρογγυλό, αλμυρός, ορεινός, μαρμάρινος, πράσινος, μικρή, πικρό, λευκή, ξύλινη, παραθαλάσσιος, τριγωνική, μεγάλος, κίτρινο, τετράγωνος, μεταλλικό, δροσερός

χρώμα

σχήμα

.....

.....

.....

.....

.....

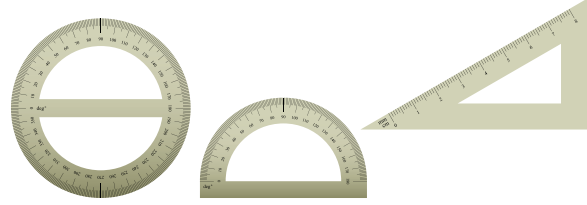
.....

τόπος

.....

.....

μέγεθος

.....

.....

υλικό

.....

.....

.....

αίσθηση

.....

.....

.....

ΑΣΚΗΣΗ 2 Συμπλήρωσε τον πίνακα.

Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
ψηλός		
	σκληρή	
		μαύρο
φρόνιμος		
	σχολική	
		δυνατό

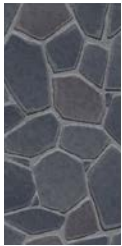

ΑΣΚΗΣΗ 3 Γράψε πώς λέγεται:

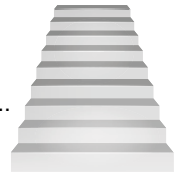
α) η καρέκλα από ξύλο →

β) το τραπέζι από γυαλί →

γ) ο τοίχος από πέτρα →

δ) η σκάλα από μάρμαρο →

ε) το παντελόνι από μαλλί →

στ) ο κάδος από μέταλλο →

ΑΣΚΗΣΗ 4 Ένωσε τις προτάσεις ώστε να έχουν νόημα.

Η Άννα έτρεξε	■	■	ούτε τι ώρα θα έρθει.
Δεν ξέρω ούτε πού είναι	■	■	αλλά δεν πήρα ομπρέλα.
Ή θα πάμε με το αυτοκίνητο	■	■	ή θα πάμε με τα πόδια.
Ήξερα ότι θα έβρεχε,	■	■	είτε δεν ξέρεις την απάντηση.
Πρέπει να απαντήσεις είτε ξέρεις	■	■	και κέρδισε τον αγώνα.

Η Μαρία, η Βίκυ, η Μάχη, η Ντίνα είναι οι καλύτερες φίλες.

Τα κορίτσια περπάτησαν στο πάρκο, έτρεξαν, πήγαν σινεμά, έφαγαν παγωτό.

Όταν λέξεις ή προτάσεις μπαίνουν η μία δίπλα στην άλλη και τις χωρίζουμε με κόμμα, λέμε ότι έχουμε **ασύνδετο σχήμα**.

ΑΣΚΗΣΗ 5

Βάλε √ στις περιπτώσεις που υπάρχει ασύνδετο σχήμα.

Η Ελένη ξύπνησε, πλύθηκε, ντύθηκε, έφαγε βιαστικά.

Η Άννα και ο Ορφέας και ο Δημήτρης είναι φίλοι.

Αγοράσαμε μολύβια, γόμες, ψαλίδια, κόλλες.

Δεν ξέρω τι ήθελε, τι βρήκε, τι έκανε τελικά.

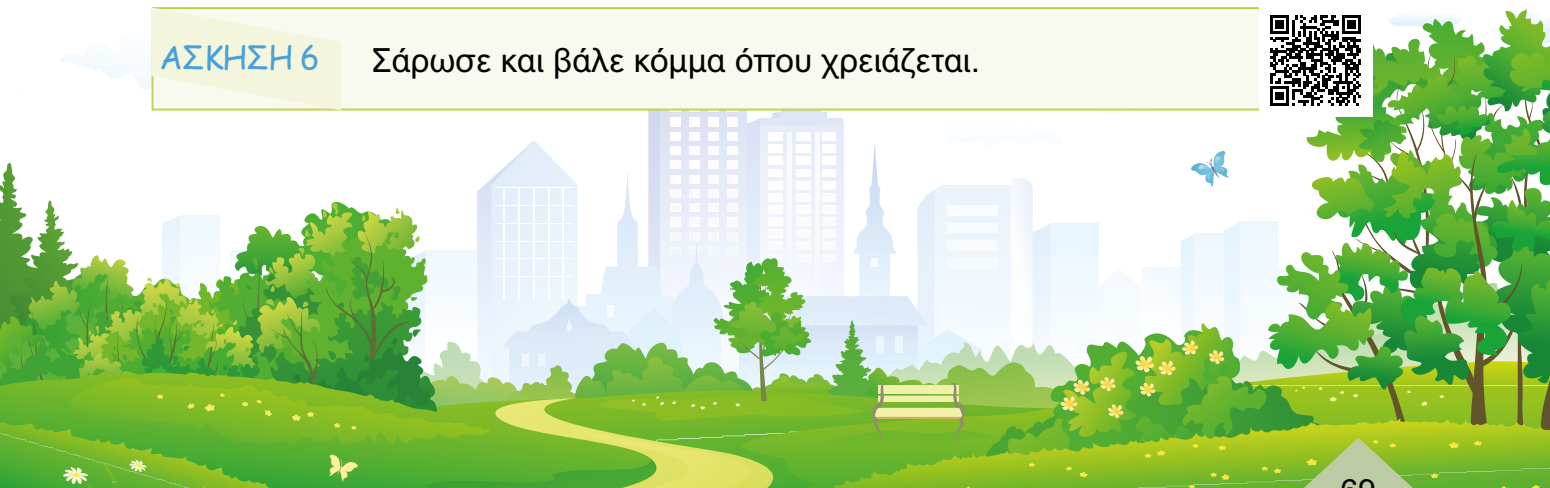
Ήξερα ότι δεν ήταν σωστό, αλλά το έκανα.

Ο παππούς μου έχει ελιές, αμπέλια, κόττες.

Η Διώνη είναι ένα έξυπνο, ζωηρό, χαρούμενο κορίτσι.

ΑΣΚΗΣΗ 6

Σάρωσε και βάλε κόμμα όπου χρειάζεται.

ΑΣΚΗΣΗ 7

Βάλε κόμμα στις παρακάτω προτάσεις ώστε να σχηματίσεις ασύνδετα σχήματα.

- α) Ο μπαμπάς μαγειρεύει το φαγητό πλένει τα πιάτα σκουπίζει τα ποτήρια.
- β) Μην ξεχάσεις να φέρεις πατάτες ντομάτες αγγούρια ψωμί.
- γ) Μου είπε ότι θα έρθει ότι θα φέρει το γλυκό ότι θα μείνει για πολλή ώρα.
- δ) Τα παιδιά βγήκαν από την αίθουσα τρέχοντας φωνάζοντας γελώντας.

ΑΣΚΗΣΗ 8

Γράψε τη σημασία των λέξεων που έχουν χρώμα.

- Οι σκορπιοί ήταν **ασυνήθιστοι** συνοδοί.

.....

- Η θεά Ίσις δεν ήταν **αβοήθητη**.

.....

ΑΣΚΗΣΗ 9

Φτιάξε αντίθετες λέξεις χρησιμοποιώντας το στερητικό μόριο α- ή αν-.

γνωστός		ικανός	
γελαστή		ήσυχαι	
δυνατό		άξιος	
κακός		έτοιμος	

ΑΣΚΗΣΗ 10 Ένωσε τις λέξεις με τη σημασία τους.

διακριτική	■	■	αυτό που γίνεται έντονα αισθητό
αφέντρα	■	■	το αίσθημα της μετάνοιας ή της θλίψης για κάτι κακό που έχω κάνει
διαπεραστικό	■	■	δεν γίνεται εύκολα αντιληπτή
ευγνωμοσύνη	■	■	η αρχόντισσα
μεταμέλεια	■	■	η αναγνώριση ότι κάποιος ή κάποια έχει κάτι καλό για σένα

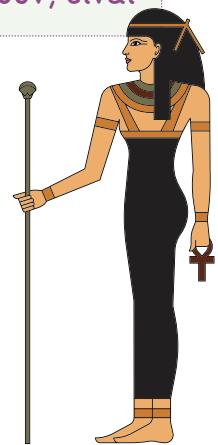
ΑΣΚΗΣΗ 11 Σάρωσε για να ενώσεις τις αντίθετες λέξεις.

ΑΣΚΗΣΗ 12 Συμπλήρωσε τα κενά των προτάσεων με τις λέξεις από το πλαίσιο.

είπε, θυμάμαι, είχε, ήταν, μπορούσε, κατάλαβε, είχαν, φοιτώ, υπάρχουν, είναι

- α) Η Ίσις για συνοδούς εφτά σκορπιούς.
- β) Η αρχόντισσα ότι δεν να φιλοξενήσει την Ίσιδα.
- γ) Η αιγυπτιακή μυθολογία γνωστή σε όλο τον κόσμο.
- δ) Η Ίσις η ισχυρότερη θεά της Αιγύπτου.
- ε) Η Ίσις τι κάνει οι σκορπιοί της.
- στ) Οι αιγυπτιακοί μύθοι εδώ και χιλιάδες χρόνια.
- ζ) όσα είπαμε για την ελληνική μυθολογία στην πρώτη υποενότητα.
- η) Φέτος στην Γ΄ τάξη και στην Ιστορία μαθαίνω την ελληνική μυθολογία.

ΑΣΚΗΣΗ 13 Μαθαίνω και γράφω.

Η αρχόντισσα είπε ότι δεν μπορούσε να φιλοξενήσει την Ίσιδα.
Φαίνεται ότι δεν είχε καταλάβει πως ήταν θεά.

α) Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

Η αρχόντι ___ α ___ πε ότι δεν μπορούσ ___ να φιλοξενήσ ___ την Ίσιδα.

Φ ___ νει ___ ότι δεν ___ χε καταλάβει πως ___ ταν θεά.

β) Γράψε ξανά τις προτάσεις.

.....

.....

	Πολύ 	Λίγο 	Καθόλου
Σε αυτή την ενότητα έμαθα:			
Πώς κλίνονται τα επίθετα σε «-ος, -η, -ο» και την παρατακτική σύνδεση (ασύνδετο σχήμα).			
Πώς γράφονται τα συχνόχρηστα και μη ομαλά ρήματα.			

Γ. Σκανδιναβική μυθολογία

Σε αυτή την ενότητα
θα μάθεις:

- Να διακρίνεις τις κύριες από τις δευτερεύουσες προτάσεις.
- Ποιοι είναι οι ειδικοί και οι βουλευτικοί σύνδεσμοι, οι δευτερεύουσες ειδικές προτάσεις, ο σχηματισμός και ο ρόλος τους.
- Πώς κλίνονται τα ουσιαστικά σε «-είο» και τις εξαιρέσεις τους.

Οι προτάσεις διακρίνονται σε κύριες
και εξαρτημένες/δευτερεύουσες.

Δεν πήγα σχολείο

κύρια

Έχει αυτοτελές νόημα και
μπορεί να σταθεί μόνη της
στον λόγο.

Οι κύριες προτάσεις μπορεί
να είναι και ερωτηματικές.

επειδή έσπασα το πόδι μου.

δευτερεύουσα ή εξαρτημένη

Συμπληρώνει την κύρια πρό-
ταση.

Δίνει μία πληροφορία ή μπο-
ρεί να λειτουργεί ως υποκεί-
μενο ή αντικείμενο της κύριας
πρότασης.

Δεν πήγα
στο σχολείο,
επειδή έσπασα
το πόδι μου.

ΑΣΚΗΣΗ 1

Σημείωσε ένα **K** για τις κύριες προτάσεις και ένα **Δ** για τις δευτερεύουσες, όπως στο παράδειγμα.

Επειδή έσπασα το πόδι μου	Δ	δεν πήγα σχολείο.	K
Η δασκάλα είπε		ότι δεν έχουμε μαθήματα για αύριο.	
Μετάνιωσα		που δεν πήγα στο πάρτι.	
Μπορώ		να σου τηλεφωνήσω το βράδυ;	
Σκοπεύω		να πάω για ορειβασία.	
Μόλις χτύπησε το κουδούνι,		η Εύα ξύπνησε.	
Φαίνεται		ότι θα χιονίσει αύριο.	

ΑΣΚΗΣΗ 2

Ένωσε κάθε δευτερεύουσα/εξαρτημένη πρόταση με τον ρόλο που έχει στον λόγο.

Δεν πήγα σχολείο,
επειδή έσπασα το πόδι μου.

υποκείμενο του «πρέπει»

εξαρτημένη

Η Μαρία είπε ότι θα έρθει.

προσδιορισμός χρόνου

εξαρτημένη

Ο Άρης ξύπνησε
όταν είχε ξημερώσει.

αντικείμενο του «είπε»

εξαρτημένη

Πρέπει να φύγουμε.

προσδιορισμός αιτίας

εξαρτημένη

ΑΣΚΗΣΗ 3

Ένωσε τις προτάσεις ώστε να βγαίνει νόημα.

Είναι κρίμα

να κάνω μεταπτυχιακό.

Θέλω

που δεν θα πάμε στο χωριό.

Πιστεύω

να παίζω όλη μέρα.

Σκοπεύω

πως θα είμαι στην ώρα μου.

Χρειάζεται

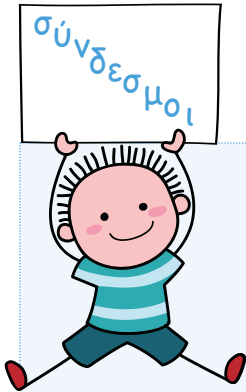

ότι ο καιρός θα χαλάσει.

Φαίνεται

να προσπαθήσεις πολύ.

Οι δευτερεύουσες/εξαρτημένες προτάσεις ξεκινούν (εισάγονται) με μερικές ξεχωριστές λέξεις, τους **συνδέσμους**. Οι λέξεις αυτές συνδέουν τις δευτερεύουσες/εξαρτημένες προτάσεις. Οι σύνδεσμοι μας δείχνουν και τι λογής είναι οι δευτερεύουσες/εξαρτημένες προτάσεις.

ΑΣΚΗΣΗ 4

Κύκλωσε τη λέξη που συνδέει την **κύρια** με τη δευτερεύουσα πρόταση.

- α) Η μαμά **είπε** ότι αύριο θα πάμε για ψώνια.
- β) **Νομίζω** ότι θα πάρω άριστα στην εργασία μου.
- γ) Είναι **ανάγκη** να συναντηθούμε.
- δ) **Αισθάνομαι** πως κάτι θα πάει στραβά.
- ε) **Μετάνιωσα** που σου είπα ψέματα.
- στ) **Σκοπεύω** να ταξιδέψω στις Κυκλάδες.
- ζ) **Μπορώ** να τρέξω γρηγορότερα από εσένα.

Οι δευτερεύουσες/εξαρτημένες προτάσεις που εισάγονται με τους **ειδικούς συνδέσμους** **ότι, πως, που** ονομάζονται **ειδικές προτάσεις**.

Οι δευτερεύουσες/εξαρτημένες προτάσεις που εισάγονται με το **να** ονομάζονται **βουλητικές προτάσεις**.

Τα χρυσά μαλλιά της Σιφ
κυλούσαν στην πλάτη της
σαν καλαμπόκι.

ΑΣΚΗΣΗ 5 Ένωσε κάθε πρόταση με τη σημασία της.

Ο βράχος κύλησε από την πλαγιά. ■	■	Κινείται με ρόδες σε συγκεκριμένη διαδρομή.
Το τρένο κυλά πάνω στις ράγες. ■	■	Κίνηση προς τα εμπρός.
Το ποτάμι κυλάει ήρεμο. ■	■	Χρόνος που περνάει γρήγορα.
Το μάθημα κύλησε ομαλά. ■	■	Κινείται προς τη θάλασσα.
Τα χρόνια κυλούν. ■	■	Κάτι που προχωράει ανεμπόδιστα.

ΑΣΚΗΣΗ 6 Κύκλωσε τη σωστή σημασία για κάθε φράση.

- Κύλησε ο τέντζερης και βρήκε το καπάκι.
- α) Δύο άνθρωποι που έχουν ίδιες συνήθειες. β) Δύο άνθρωποι που δεν ταιριάζουν καθόλου.
- Πέτρα που κυλά δεν χορταριάζει.
- α) Η θέληση του ανθρώπου τον βοηθά να παραμένει σταθερός. β) Η θέληση του ανθρώπου τον βοηθά να προοδεύει.
- Κύλησε πολύ νερό στο αυλάκι.
- α) Μία κατάσταση δεν προχωράει. β) Μία κατάσταση έχει διευθετηθεί.

ΑΣΚΗΣΗ 7 Γράψε τι βλέπεις στις εικόνες.

.....
.....

.....
.....

-είο

.....
.....

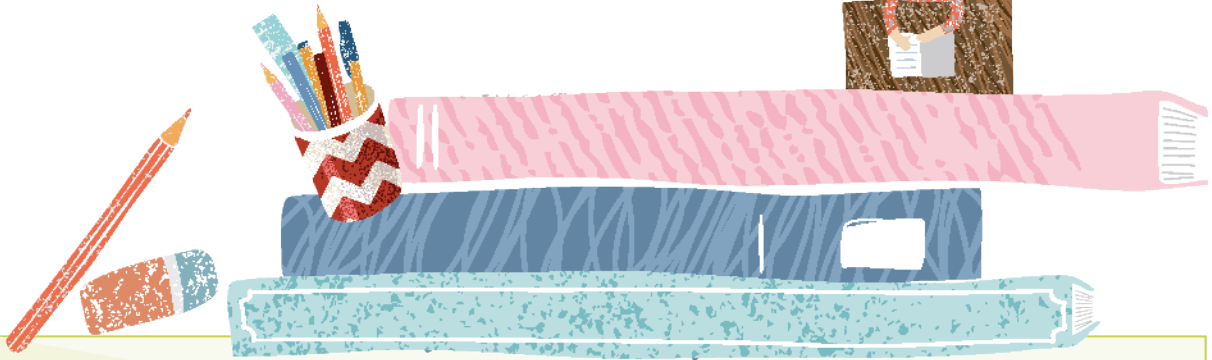
.....
.....

.....
.....

.....
.....

ΑΣΚΗΣΗ 8 Μαθαίνω και γράφω.

Ξέχασα το βιβλίο μου κάτω από το θρανίο. Η μαμά μου μετά το γραφείο πέρασε από το σχολείο για να μου το φέρει.

α) Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

Ξέχασα το βιβλ _____ μου κάτω από το θραν _____ . Η μαμά μου μετά το γραφ _____ πέρασε από το σχολ _____ για να μου το φέρει.

β) Γράψε ξανά τις προτάσεις.

.....

.....

	Πολύ 	Λίγο 	Καθόλου
Σε αυτή την ενότητα έμαθα:			
Να διακρίνω τις κύριες από τις δευτερεύουσες προτάσεις.			
Ποιοι είναι οι ειδικοί και οι βουλευτικοί σύνδεσμοι, οι δευτερεύουσες ειδικές προτάσεις, ο σχηματισμός και ο ρόλος τους.			
Πώς κλίνονται τα ουσιαστικά σε «-είο» και τις εξαιρέσεις τους.			

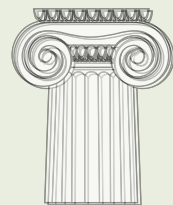

Δ. Επαναληπτική ενότητα

ΑΣΚΗΣΗ 1

Συμπλήρωσε τα κενά γράφοντας τις λέξεις των παρενθέσεων στον σωστό τύπο.

- α) Οι σκύλοι των (κυνηγός) έπιασαν τα θηράματα.
- β) Οι έλεγχοι (πρόοδος) των μαθητών θα δοθούν στο τέλος του τριμήνου.
- γ) Οι (δήμαρχος) της περιφέρειας συνεδρίασαν λόγω των επικείμενων δυσμενών καιρικών συνθηκών.
- δ) Διασχίσαμε τρεις (λεωφόρος) για να έρθουμε εδώ.
- ε) Πάτησα ξυπόλυτη στην (άμμος) και κάρηκα.
- στ) Περιβαλλοντικές οργανώσεις ενημέρωσαν τους (κάτοικος) της περιοχής για τις επιπτώσεις από την καταπάτηση του πάρκου.
- ζ) Ο παππούς μου φροντίζει τον (λαχανόκηπος) με τα ίδια του τα χέρια.
- η) Η θεία μου η Σοφία έχει εξοχικό σπίτι στην (Αιδηψό).
- θ) Ο αρχαιολογικός χώρος της (Δήλος) είναι επισκέψιμος.

ΑΣΚΗΣΗ 2

Μεγάλωσε τις προτάσεις προσθέτοντας επίθετα μπροστά από τα ουσιαστικά. Σάρωσε για να δεις παραδείγματα.

α) Ο Κένταυρος Χείρωνας ήταν Τιτάνας.

.....

β) Οι μαθητές του Χείρωνα ήταν άνθρωποι.

.....

γ) Η Ίσις είχε σκορπιούς.

.....

δ) Η Ίσις βρήκε ένα κατάλυμα.

.....

ε) Τα μαλλιά της Σιφ έμοιαζαν σαν χωράφι με καλαμπόκι.

.....

ΑΣΚΗΣΗ 3

Ένωσε τις προτάσεις με τις λέξεις από τα συννεφάκια.

α) Πήγα στη Μήλο. Πήγα στην Κίμωλο.

και

.....

β) Άργησα. Ήρθα.

όμως

.....

γ) Διάβασα. Δεν έγραφα καλά.

αλλά

.....

ΑΣΚΗΣΗ 4

Ξαναγράψε τις προτάσεις δημιουργώντας ασύνδετο σχήμα.
Σάρωσε για να θυμηθείς τι είναι **ασύνδετο σχήμα**.

α) Οι μαθητές του Χείρωνα ήταν και δυνατοί και γενναίοι και σοφοί και δίκαιοι.

.....

β) Η Ίσις ήταν και σημαντική θεότητα και έξυπνη γυναίκα και τέλεια μητέρα.

.....

γ) Η Σιφ είχε υπέροχα και πυκνά και ξανθά μαλλιά.

.....

ΑΣΚΗΣΗ 5

Υπογράμμισε τις δευτερεύουσες/εξαρτημένες πρότασεις και γράψε «Ε» για τις ειδικές και «Β» για τις βουλητικές.

Το να
εισάγει
δευτερεύουσες
βουλητικές
πρότασεις.

Έμαθα ότι θα έρθεις.

Ξέρω πως με αγαπάς.

Θέλω να ζωγραφίσω.

Είναι κρίμα που έφυγες.

Πρέπει να είσαι προσεκτικός.

Τα ότι, πως, που
εισάγουν
δευτερεύουσες
ειδικές πρότασεις.

ΑΣΚΗΣΗ 6

Γράψε προτάσεις με τις λέξεις που σου δίνονται κάθε φορά.

ότι

είπε

.....

νομίζω

πως

.....

μετάνιωσα

που

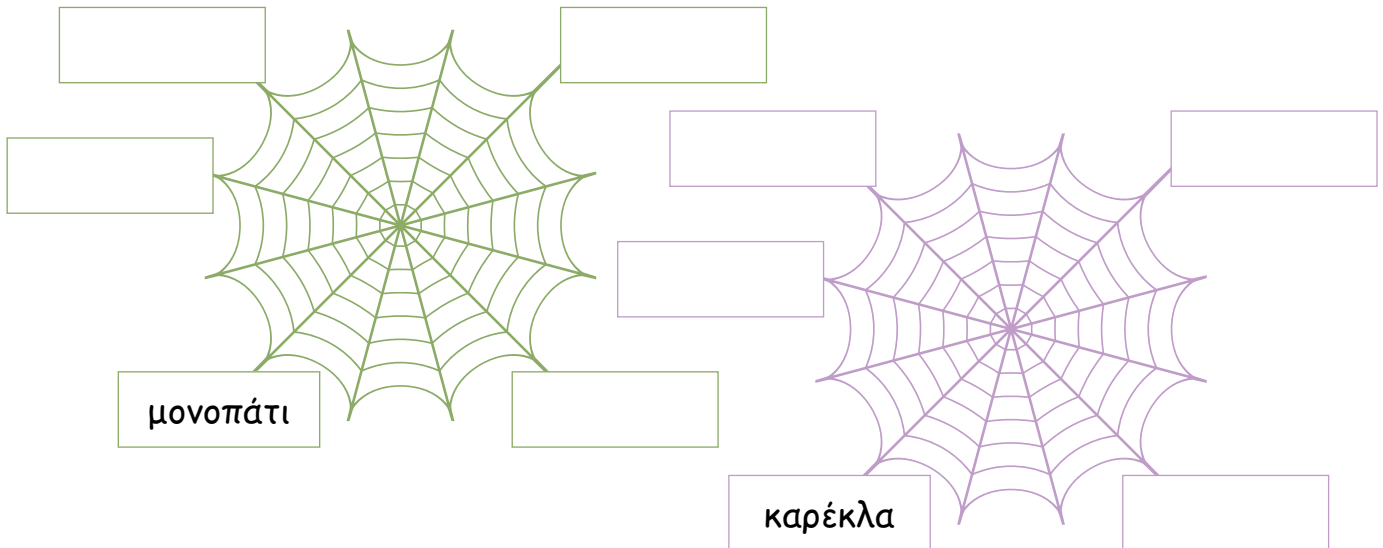
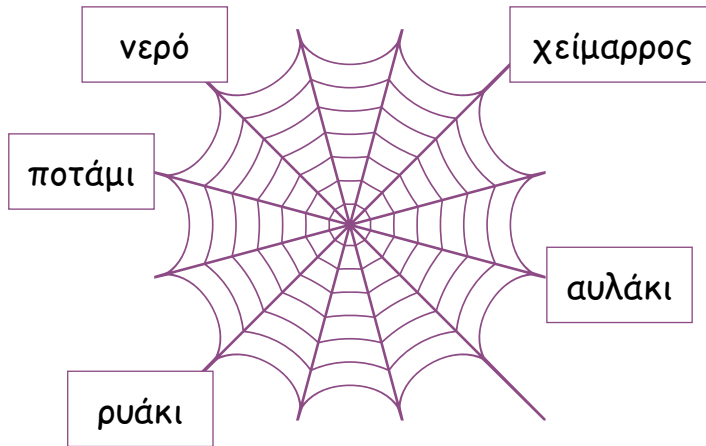
.....

θέλω

να

.....

ΑΣΚΗΣΗ 7 Συμπλήρωσε τις λέξεις στους ιστούς, όπως στο παράδειγμα.

ΑΣΚΗΣΗ 8 Βάλε τις λέξεις των ιστών σε αλφαβητική σειρά.

ΑΣΚΗΣΗ 9

Βρες τα λάθη στις παρακάτω λέξεις και γράψε τες δίπλα σωστά.

- το κερύ →
- των τόξον →
- τα δάκρια →
- το πλείο →
- το γραφίο →
- πειγένω →
- πραίπει →
- το στάχι →
- η λεωφόρως →
- την ωδό →
- το νοσσοκομίο →

ΑΣΚΗΣΗ 10

Μαθαίνω και γράφω.

Ο Φίλιππος πηγαίνει στην τρίτη τάξη. Διάβασε μύθους από όλο τον κόσμο και γράφει μια δική του ιστορία για τα δάκρυα των σύννεφων.

α) Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

Ο Φίλιππ ___ ς πηγ ___ νει στην τρίτη τάξ ___. Διάβασε μ ___ θους από όλο τον κόσμο και γράφ ___ μια δική του ___ στορία για τα δάκρ ___ α των σ ___ ννεφων.

β) Γράψε ξανά τις προτάσεις.

.....

.....

ΚΟΛΟΦΩΝΑΣ

